

طراحی مدل توسعه استعدادیابی رزمی کاران با تأکید بر عوامل روان شناختی

علی صدیقی^۱، کیوان ملانوروزی^{۲*}

۱. گروه تربیت بدنی، واحد علوت تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران ایران. ایمیل: sedighi.ali2021@gmail.com

۲. گروه تربیت بدنی، واحد علوت تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران ایران. (نویسنده مسئول). ایمیل: keivannorozy@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف طراحی مدل توسعه استعدادیابی رزمی کاران با تأکید بر عوامل روان شناختی انجام شد. روش پژوهش آمیخته اکتشافی (ترکیبی کیفی و کمی) بود. نمونه آماری در بخش کیفی ۱۸ خبره و بخش کمی ۳۸۴ ورزشکار حرفه ای بودند. در بخش کیفی با استفاده از روش تحلیل تم، الگوی جامعی برای مدل توسعه استعدادیابی رزمی کاران با تأکید بر عوامل روان شناختی مشخص شده و پرسشنامه طراحی شده اولیه در اختیار رزمی کاران قرار گرفت. روایی و پایایی پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای رونباخ و روایی واگرا و همگرا ارزیابی و تأیید شد. در بخش کمی با روش مدل سازی معادلات ساختاری و نرم افزار Smart PLS، روابط بین عناصر و مؤلفه های الگوی حاضر در معرض آزمون کمی قرار گرفت. بر اساس یافته های پژوهش حاضر، مدل توسعه استعدادیابی رزمی کاران با تأکید بر عوامل روان شناختی به ترتیب اهمیت، شامل ۶ شاخص اصلی مهارت های روان تنی (شامل مؤلفه های واکنش به استرس، آرام سازی، کنترل ترس، نیروبخشی)، انگیزه پیشرفت (شامل مؤلفه های موفقیت، گروه گرایی، آمادگی، تخلیه انرژی)، خودکارآمدی (شامل مؤلفه های رفع موانع ورزشی و انگیزش ورزشی)، مهارت های شناختی (شامل مؤلفه های تمرکز، تصویرسازی، تمرین ذهنی، بازیافت تمرکز)، مهارت های روانشناختی پایه (شامل مؤلفه های هدف گزینی، اعتماد به نفس، تعهد)، اعتماد به نفس (شامل مؤلفه های مهارت بدنی و تمرین، کارایی شناختی، بازگشت پذیری)، بود. در نتیجه، عوامل روانشناختی بر توسعه استعدادیابی رزمی کاران، تأثیر قابل توجهی داشت.

کلید واژه ها: استعدادیابی، عوامل روان شناختی، رزمی کار

Designing a Model for Developing Martial Arts Talent with an Emphasis on Psychological Factors

Ali Sedighi¹, Keyvan Molanorouzi²

1. Department of Physical Education, Aluat Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. Email: sedighi.ali2021@gmail.com

*2. Department of Physical Education, Aluat Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. (Corresponding author). Email: keivannorozy@gmail.com

Abstract

The current research aimed to create a model for identifying talent in martial arts, focusing specifically on psychological factors. Employing a mixed exploratory methodology that combined both qualitative and quantitative approaches, the study involved a qualitative sample of 18 experts and a quantitative sample of 384 professional athletes. Through thematic analysis, a comprehensive model was developed, and an initial questionnaire was crafted for martial artists. The validity and reliability of this questionnaire were confirmed using Cronbach's alpha coefficient, along with assessments of divergent and convergent validity. In the quantitative phase, structural equation modeling and Smart PLS software were utilized to examine the relationships among the model's components. The findings revealed that the model, prioritizing psychological factors, included six key indicators: psychosomatic skills, motivation for progress, self-efficacy, cognitive skills, basic psychological skills, and self-confidence. Ultimately, the study concluded that psychological factors play a crucial role in the effective identification of martial arts talent.

Keywords: Talent identification, psychological factors, martial arts

مقدمه

استعدادیابی فرآیند شناسایی ورزشکاران فعلی که توان بالقوه‌ای برای نخبه شدن دارند. رینگر در تعریف کاربردی استعدادیابی اعتقاد دارد: استعدادیابی یعنی پیش بینی اجرا (عملکرد) از طریق سنجش ویژگی‌های جسمانی، روانی و اجتماعی و همچنین توانایی‌های تکنیکی. بشر از دیر باز علوم مختلف را برای درک، شناخت و توصیف پدیده‌های طبیعی به کار می‌گیرد اما دیر زمانی نیست که شاهد پدید آمدن علوم چندمنظوره تأثیرگذار و تأثیرپذیر بر یکدیگر، هستیم. اگر در گذشته سنت، آرمان‌ها، فشار والدین، تشخیص معلم، تجهیزات ورزشی در دسترس در هدایت افراد به سمت ورزشی خاص، ایفای نقش می‌کرد، به نظر می‌رسد در حال حاضر، علاوه بر موارد برشمرده شده، باید به توجه به ارتقاء و افزایش دانش و علم بشر در شناخت ابعاد مختلف وجودی انسان‌ها، به عوامل مؤثر دیگری چون ژنتیک، آنترپومتری، بیومکانیک، روانی، فیزیولوژیکی و آسیب شناسی، در کشف و هدایت ورزشکاران به سطوح قهرمانی نقش پررنگ‌تری را قائل شد (برگکمپ^۱ و همکاران، ۲۰۱۸). استدلال شده است که شناسایی و توسعه استعداد ساختاری، یکی از پایه‌های موفقیت بین المی ورزشی است و بسیاری از سیستم‌های ورزشی مدرن از مدل‌های استعدادی هنجاری استفاده می‌کنند (پونومارو^۲ و همکاران، ۲۰۲۰).

بدون شک شناسایی، استعداد، آشنایی با رشته‌های مختلف ورزشی و رویدادها، یک فرآیند پیچیده و چندبعدی است، به عبارتی فرآیندی که شامل تعامل بین عوامل جسمانی، روانی، سیاسی و اجتماعی می‌باشد. همچنین پیشرفت از سطوح ابتدایی تا نخبه شدن در ورزش راهی بسیار دراز و پر پیچ و خم بوده که این امر نیازمند استعدادیابی می‌باشد و استعدادیابی فرایندی است که در آن بر اساس نتایج آزمون‌هایی خاص، شاخص‌های لازم شناسایی شده و کودکان و نوجوانان به سمتی که احتمال موفقیت آنها در آن بیشتر وجود دارد سوق داده شوند (جانستون و همکاران، ۲۰۱۸)، زیرا هر فردی می‌تواند یاد بگیرد که آواز بخواند، نقاشی کند و یا در ورزش ویژه‌ای شرکت کند، اما افراد کمی امکان دستیابی به سطوح بالای مهارت را دارند. در گذشته و حتی امروزه نیز در برخی از کشورها جوانان به ورزش‌هایی روی می‌آوردند که مبتنی بر عرف، تمایلات فردی و ایده‌هایشان باشد، اما در کشورهای پیشرفته و اروپای شرقی این روش‌ها منسوخ شده‌اند و چندان طرفدار ندارند و عمدتاً با توجه به استعدادشان به آینده ورزشی خود روی می‌آورند (بری باج^۳ و همکاران، ۲۰۱۴).

امروزه در برنامه استعدادیابی صحیح و علمی به غیر از لحاظ کردن عوامل متعدد و مهم از آزمون‌های میدانی با بهره گیری از نظر متخصصان استفاده می‌شود. همچنین از عوامل جذب نوجوانان و نونهالان در مدارس فوتبال می‌توان به امکانات، تجهیزات و خدمات (شاخص سخت افزاری) مربیان، کیفیت آموزش و محیط اجتماعی و اخلاقی (شاخص نرم افزاری)، تعاملات، دوستان و خانواده (شاخص اجتماعی)، توجه به اولیا (شاخص ارتباطی) و تبلیغات (شاخص ترویج) نام برد (رضاسلطانی و وحدانی، ۱۳۹۲).

در استعدادیابی روانشناختی ورزشی، افراد از لحاظ مهارت‌های روانشناختی پایه شناختی مانند هوش، توانایی توجه و تمرکز، توانایی پردازش اطلاعات و خصوصیات شخصیتی فردی مانند درون گرایی-برونگرایی، همکاری تیمی مدیریت هیجانات و ... بررسی می‌شوند تا مشخص گردد افراد در این زمینه‌ها نقص یا کمبودی دارند یا خیر؟ همچنین به کمک نتایج این آزمون‌ها، هر فرد با توجه به نقاط قوت و ضعف خد می‌تواند رشته ورزشی مناسب‌تری را انتخاب کند و یا در رشته ورزشی خود به موفقیت بیشتری دست پیدا کند (ویکینسون^۴، ۲۰۱۹). در این زمینه هیومارا^۵ (۲۰۰۰)،

^۱ Bergkamp^۲ Ponomarev^۳ Breitbach^۴ Wilkinson^۵ Humara

در بررسی ورزشکاران دانشگاهی موفق قدرت رهبری، توانایی مقابله با استرس، توانایی مربیگری، اعتماد به نفس، حمایت اجتماعی و خودگویی مثبت را به عنوان محتمل‌ترین عوامل عملکرد بالا معرفی کرده است. توماس، و توماس^۱ (۱۹۹۹)، توانایی مربیان را در کشف استعداد بررسی کرده‌اند. آنان یادداشت‌های دو مربی تربیت بدنی را دربارهٔ ویژگی رفتارهای روزهای ابتدایی تمرین دو ورزشکار را بررسی کردند که در نهایت قهرمان قهرمانان شدند. یادداشت‌های مربیان نشان دادند که آن دو ورزشکار بیشتر از دیگران تمرین می‌کردند و نسبت به سایرین تعهد کاری بیشتری داشتند. این کیفیت‌ها در مقایسه با ویژگی‌هایی مانند سرعت و هماهنگی، اهمیت بیشتری داشت. بلوم^۲ (۱۹۸۵)، بینش مهمی در این خصوص پدید آورد که چگونه شناگران المپیک و تنیس بازان در سطح جهان برای رشد استعداد به سال‌ها تمرین طولانی و تشویق نیازمند هستند. به طور کلی، بلوم چهارچوب بالارزشی برای پژوهش رشد فراهم کرد مبنی بر اینکه اگر فرد، در فرایند رشد استعداد مدتی طولانی تلاش نکند هر قدر استعداد هم که از ابتدا داشته باشد عقب خواهد افتاد.

در خصوص مبحث استعدادیابی در ورزش تا کنون پژوهش‌های زیادی در داخل و خارج کشور انجام شده که از جنبه‌های گوناگونی به این موضوع پرداخته شده است. به عنوان مثال هیئت وجدانی (۱۳۹۹)، در پژوهشی به شناسایی عوامل مؤثر بر استعدادیابی در ورزش دوومیدانی در کشور ایران با استفاده از تکنیک نقشه شناخت فازی و اهمیت عوامل پرداخت. عابدی (۱۳۹۹)، در مطالعه‌ای، استعدادیابی در هندبال با تأکید بر پارامترهای بیومکانیکی، آنترپومتریکی، فیزیولوژیکی و روانی، مورد بررسی قرار داد و نتیجه گرفت که ویژگی‌های توان و استقامت عضلات پا، سرعت، چابکی، توان هوازی و بی‌هوازی و انعطاف پذیری، در بخش فیزیولوژیکی و ۶ عامل اعتماد به نفس، انگیزش، تصویر سازی ذهنی، کنترل حالت‌های روانی، هدف چینی و تمرکز در بخش روانی ویژگی‌های انگیزش و تصویر سازی ذهنی اندازه گیری شد. زارعی بیدسرخ (۱۳۹۸)، در پژوهشی با موضوع تدوین الگوی استعدادیابی در رشته بسکتبال، دریافت که به ترتیب فرهنگ سازی، مراکز استعدادیابی، وضعیت اقتصادی و مدیریت بیشترین نقش را در استعدادیابی در رشته بسکتبال دارند. درویشی (۱۳۹۸)، در تحقیقی با عنوان طراحی مدل‌های استعدادیابی و استعدادپروری فوتبال ایران، نشان داد که مدل استعدادیابی فوتبال ایران شامل شش مرحله به ترتیب کشف استعداد، شناسایی استعدادها، گزینش استعدادها، آموزش حرفه‌ای، گزینش استعدادهای نخبه و ارتقاء استعدادهای نخبه و مدل استعدادپروری شامل مراحل، پرورش ابتدایی (مرحله اول)، پرورش ابتدایی (مرحله دوم)، پرورش استعداد، پرورش نخبگان و فوتبال حرفه‌ای، می‌باشد. یافته‌های پژوهش کجباف نژاد (۱۳۹۶)، با عنوان شناسایی و پیش بینی شاخص‌های استعدادیابی روان شناختی ورزشکاران با روش تحلیل عوامل، نشان داد، سازه‌های مهارت‌های روانی سرسختی، کمال‌طلبی، خوش‌بینی و انگیزه پیشرفت، در دو عامل کلی روان‌شناختی دسته‌بندی شدند. عامل اول؛ مهارت‌های روانی، امیدواری و خوش‌بینی و عامل دوم؛ سرسختی و خوش‌بینی. نوری (۱۳۹۶)، در پژوهشی طراحی، پایایی سنجی و اعتباریابی الگوی هوشمند استعدادیابی ورزشی بر اساس شاخص‌های اصلی متغیرهای آنترپومتریکی، بیومکانیکی، روانشناختی، فیزیولوژیکی و مهارتی بر پایه منطق فازی در رشته‌های ورزشی منتخب، را بررسی کرد. نتایج پژوهش سلمان و امینی (۱۳۹۵)، با عنوان بررسی متغیرهای شناختی، انگیزشی و شخصیتی به عنوان پیش‌بین‌های بروز استعدادها و ورزشی در نوجوانان ۱۵-۱۸ ساله، نشان داد، به جز هوش شناختی، سایر متغیرهای هوش هیجانی، خلاقیت، شخصیت و راهبردهای انگیزشی یادگیری، پیش‌بین‌های بروز استعدادها و ورزشی شهر اصفهان می‌باشند. عمادی (۱۳۹۲)، نیز به تدوین شاخص‌های استعدادیابی جانبازان و معلولین جسمی حرکتی در رشته والیبال نشسته از دیدگاه کارشناسان، پرداخت و به این نتیجه رسید که شاخص‌های استعدادیابی در

¹. Thomas & Thomas

² Bloom

والیبال نشسته به ترتیب شامل شاخص‌های روانشناختی، شاخص‌ها آمادگی جسمانی، شاخص‌های مهارتی، شاخص‌های آنتروپومتریکی بود.

همچنین از جمله پژوهش‌های انجام شده در خارج از کشور می‌توان به پژوهش ایوارسون^۱ و همکاران (۲۰۲۰)، تحقیقی با عنوان عوامل روانشناختی و عملکرد آینده بازیکنان فوتبال، اشاره کرد. وی به این نتیجه رسید که عوامل روانشناسی؛ جهت گیری وظیفه، راهبردهای مقابله با وظیفه شناسی و عملکردهای ادراکی-شناختی تأثیرات ناچیزی بر عملکرد آینده در فوتبال داشتند. دونکاستر^۲ و همکاران (۲۰۲۰)، نیز در تحقیقی با عنوان ارزیابی عوامل فراتر از ویژگی‌های فیزیکی در شناسایی و توسعه استعدادها، به این نتیجه رسیدند که، عوامل اضافی فراتر از ویژگی‌های فیزیکی، مانند ویژگی‌های روانی و ادراکی - شناختی در فرایند استعدادیابی تأثیر گذار است. کوپ و جکاس^۳ (۲۰۱۸)، نیز در تحقیقی تأثیر هوش بر عملکرد در ورزش‌های رقابتی را ارزیابی کرده و یک رابطه کوچک و معنی دار بین هوش و عملکرد ورزشی مشاهده کرد.

با توجه به اینکه تاکنون پژوهشی، به بررسی عوامل روانشناختی در استعدادیابی ورزش‌های زمی در داخل کشور انجام نشده و از طرفی، ابهامات گوناگونی پیرامون شاخص‌های استعدادیابی در ورزش‌های زمی از دیدگاه مربیان و رزمی کاران نخبه ایران وجود دارد و به راحتی نمی‌توان تعیین نمود که شاخص‌های استعدادیابی به ویژه در ورزش‌های زمی که دارای تعداد بی شماری شاخه و سبک می‌باشد، چگونه است. از سویی دیگر، در ایران مقوله استعدادیابی و شناسایی افراد مستعد، برای رشته‌های ورزشی زمی با رکورد مواجه است که ممکن است در ترویج، توسعه و پیشبرد این رشته ورزشی تأثیر منفی داشته است. از طرفی تاکنون تحقیقات معتبری پیرامون عوامل روان‌شناختی مؤثر بر استعدادیابی رشته‌های زمی انجام نگرفته است و به راحتی نمی‌توان ویژگی‌های شخصیتی و روانشناختی رزمی کاران را در نظر گرفت. بنابراین، با وجود تحقیقات کمی که در زمینه اثرات عوامل روان‌شناختی بر استعدادیابی در ورزش صورت گرفته، هنوز هم به درستی مشخص نمی‌باشد که سهم و نقش عوامل در طیف وسیع عملکردهای تکنیکی، تاکتیکی و استراتژی و استعدادیابی ورزش‌های زمی چیست؟

روش‌شناسی

روش تحقیق حاضر آمیخته اکتشافی (کمی و کیفی) (تحلیل تم) بود.

جامعه و نمونه آماری

در بخش کیفی، جامعه آماری این پژوهش از آن دسته از کارشناسان و خبرگان دانشگاهی، متخصصان استعدادیابی، روانشناسان ورزشی، کلیه مدیران فدراسیون‌های ملی و کلیه افراد دارای تجربه در حوزه استعدادیابی ورزشی تشکیل شده است که از موضوع پژوهش (توسعه استعدادیابی رزمی کاران با تأکید بر عوامل روان شناختی) مطلع بوده و می‌توانند اطلاعات با ارزشی در اختیار نگارنده این پژوهش قرار دهند. شرکت‌کنندگان در تحقیق دلفی ۵ تا ۲۰ نفر را شامل می‌شوند که به به‌صورت هدفمند انتخاب شدند. در بخش کمی، جامعه آماری بخش کمی شامل کلیه ورزشکاران رشته‌های زمی عضو تیم‌های ملی و تیم‌های باشگاهی حاضر در لیگ‌های مطرح سطح کشور می‌باشند. در این بخش تعداد ۳۸۴ نفر (بالاترین حجم نمونه) با توجه به کفایت جدول کرجسی و مورگان، به عنوان نمونه آماری در نظر گرفته شد. در این بخش از روش نمونه‌گیری طبقه‌ای استفاده شد.

¹ Ivarsson

² Doncaster

³ Kopp & Jekauc

روش گردآوری اطلاعات

در چارچوب روش کیفی برای دستیابی به مدل نهایی برای توسعه استعدادیابی رزمی کاران با تأکید بر عوامل روان شناختی مراحل زیر انجام شد:

مرحله اول (استخراج شاخص‌ها): به منظور استخراج شاخص‌های توسعه استعدادیابی رزمی کاران با تأکید بر عوامل روان شناختی از منابع متعدد برای گردآوری داده‌ها استفاده شد. ابتدا با استفاده از پیشینه و ادبیات پژوهش شاخص‌های توسعه استعدادیابی رزمی کاران با تأکید بر عوامل روان شناختی را استخراج شد، سپس با استفاده از نظر خبرگان آشنا با شاخص‌های توسعه استعدادیابی رزمی کاران با تأکید بر عوامل روان شناختی این شاخص‌ها را پایش و احصاء شد.

مرحله دوم: بعد از استخراج شاخص‌ها و شناسایی ابعاد شاخص‌های توسعه استعدادیابی رزمی کاران با تأکید بر عوامل روان شناختی یک مدل مفهومی اولیه برای پژوهشگر متبادر شد. این مدل مفهومی اولیه یک دید کلی در مورد شاخص‌های توسعه استعدادیابی رزمی کاران با تأکید بر عوامل روان شناختی به پژوهشگر می‌دهد.

مرحله سوم: بعد از پدیدار شدن مدل مفهومی اولیه برای شاخص‌های توسعه استعدادیابی رزمی کاران با تأکید بر عوامل روان شناختی در چارچوب روش کیفی با استفاده از روش دلفی نظر متخصصان حوزه شاخص‌های توسعه استعدادیابی رزمی کاران با تأکید بر عوامل روان شناختی با انجام مصاحبه جمع‌آوری شد، تکنیک دلفی یک رویکرد تحقیقی در پژوهش‌های کیفی است جهت به دست آوردن اجماع نظر خبرگان با استفاده از یک سری پرسشنامه‌ها و ارائه بازخورد و شرکت‌کنندگانی که در حوزه پژوهش دارای تخصص هستند تعریف می‌شود. جامعه نمونه این پژوهش متشکل از خبرگان و متخصصان آشنا با شاخص‌های توسعه استعدادیابی رزمی کاران با تأکید بر عوامل روان شناختی است. همچنین برای انتخاب جامعه نمونه از نمونه‌گیری هدفمند استفاده می‌شود. تکنیک دلفی فرآیندی ساختارمند جهت گردآوری اطلاعات در طی راندهای متوالی و در نهایت اجماع گروهی خبرگان است، ما در این پژوهش طی سه راند از این تکنیک استفاده شد (حبیبی و همکاران، ۲۰۱۴).

راند اول

در دلفی کلاسیک، اولین پرسشنامه به صورت بدون ساختار یا باز پاسخ ارسال شد که به عنوان استراتژی زایش ایده‌ها عمل نموده و هدف آن آشکارسازی کلیه موضوعات مرتبط با عنوان تحت مطالعه است. هر یک از متخصصین درخواست می‌شود تا شخصاً طوفان مغزی برگزار کند، هر نوع ایده و نظر خود را آزادانه مطرح نماید، و فهرست موضوعات موردنظر خود را به طور مختصر و بدون نام برگرداند. نیازی به توسعه کامل ایده‌ها نیست و تلاشی برای ارزیابی یا قضاوت نظرات صورت نمی‌گیرد. در این مرحله، تمام پاسخ‌های مرتبط تا حد امکان جمع‌آوری شده، چراکه بقیه مراحل بر اساس مرحله اول شکل می‌گیرد. پس از جمع‌آوری پرسشنامه‌های برگشتی، پاسخ‌ها سازمان‌دهی، نظرات مشابه ترکیب، گروه‌بندی و موضوعات تکراری و حاشیه حذف می‌شود و تا حد امکان پاسخ‌ها کوتاه می‌گردد. آنالیز پاسخ‌های اولین راند بر اساس پارادایم تحقیق (کدهای کیفی و یا خلاصه‌های آماری) صورت می‌گیرد. نتیجه نهایی، مشخص شد، تم‌ها و شناسایی عناوین است که محقق آن را تبدیل به پرسشنامه دارای ساختاری می‌نماید که به عنوان ابزار راند دوم مورد استفاده قرار می‌گیرد. نکته مهم این‌که هرچند سؤالات باز پاسخ روشی قوی در جمع‌آوری اطلاعات هستند، اما اگر اطلاعات پایه در زمینه موضوع وجود داشته باشد، از پرسشنامه نیمه ساختاری یا دارای ساختار بر اساس مطالعات قبلی استفاده می‌شود (احمدی و همکاران، ۱۳۸۷).

راند دوم

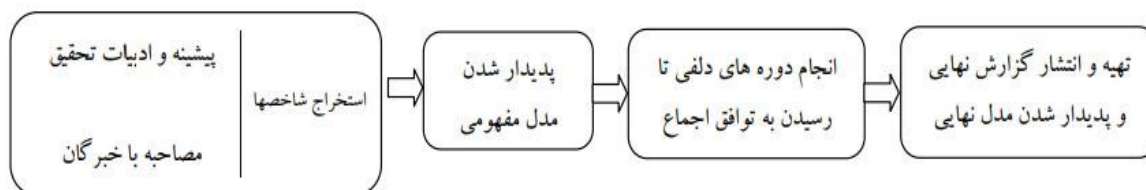
از راند دوم به بعد، اغلب پرسشنامه دارای ساختار استفاده شده و از افراد مشابه در راند اول خواسته شد تا هر عنوان

را با استفاده از مقیاس لیکرت رتبه‌بندی، و به عبارتی، کمیت‌پذیر نمایند، در اینجا موارد توافق و عدم توافق مشخص می‌شود و فضایی برای شناسایی ایده‌های جدید، تصحیح، تفسیر، حذف و توضیح قدرت و ضعف آن‌ها به وجود می‌آید و حتی در بعضی موارد، از شرکت‌کنندگان خواسته می‌شود تا استدلال و دلیل اولویت‌بندی خود بین آیتم‌ها را بیان نمایند در این راند، انگیزه اعضای پانل به شرکت بیشتر می‌گردد چراکه آن‌ها بازخورد پاسخ‌های خود را دریافت می‌کنند و مشتاق به تعیین کیفیت پاسخ‌های همکاران خود هستند. به عبارتی، انگیزه در اعضای پانل منجر به شرکت فعال آن‌ها در توسعه ابزار و یا برنامه می‌شود که امتیاز مهم دلفی است، پس از جمع‌آوری پرسشنامه دوم، آنالیز و خلاصه آماری (از قبیل چارک و میانه) و یا تم‌ها و رتبه‌بندی تهیه می‌گردد. نتیجه آن آغاز شکل‌گیری همگرایی نظرات بین شرکت‌کنندگان است (احمدی و همکاران، ۱۳۸۷).

راند سوم

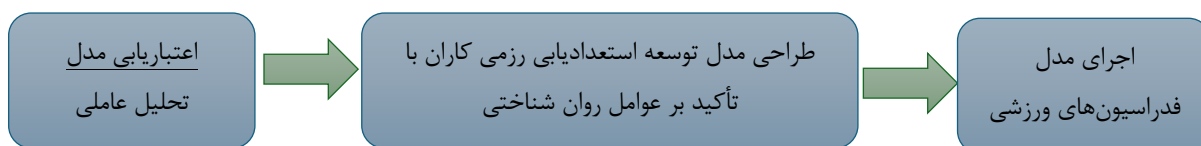
در این مرحله، از شرکت‌کنندگان درخواست شد تا پاسخ‌ها را مجدداً مرور نموده در صورت نیاز در نظرات و قضاوت‌های خود تجدیدنظر کرده و دلایل خود را در موارد عدم اجماع ذکر نمایند و با در نظر گرفتن میانگین و میانه نمرات هر عنوان، اهمیت آن را درجه‌بندی نمایند. در اینجا نیز رتبه‌بندی نظرات انجام‌شده، پیش‌بینی‌های جدید ارائه می‌شود و خلاصه آماری پاسخ‌ها تهیه می‌گردد. در راند سوم که اغلب آخرین راند می‌باشد، لیست آیتم‌های باقیمانده، رتبه‌بندی‌ها، نظرات اقلیت و موارد اجماع بین پانلیست‌ها توزیع می‌شود و آخرین فرصت را برای شرکت‌کنندگان فراهم می‌کند تا در نظرات خود تجدیدنظر کنند (احمدی و همکاران، ۱۳۸۷).

بعد از راند سوم میزان توافق و اجماع نظر خبرگان با استفاده از ضریب کندال موردسنجش قرار گرفت. در صورت توافق راندهای دلفی پایان می‌یابد و در صورت عدم توافق راندهای بعدی نیز برای رسیدن به توافق طی می‌شود. به‌طورمعمول، از راند سوم به بعد، اعضا پاسخ‌های خود و سایرین را دوباره ملاحظه نموده و فرایند تا زمان عدم دستیابی به ایده جدید و شناسایی ضعف‌ها و قوت‌های همه نظرات تکرار می‌گردد. البته تعداد راندهای بعدی با توجه به زمان، هزینه و احتمال خستگی شرکت‌کنندگان در نظر گرفته می‌شود. در صورت لزوم، نامه‌های یادآوری در هر راند ارسال می‌شود و بازرسی مداوم در سرتاسر فرایند دلفی صورت خواهد گرفت. بعد از پایان دوره‌های دلفی با تهیه و انتشار گزارش نهایی مدل نهایی توسعه استعدادیابی رزمی کاران با تأکید بر عوامل روان‌شناختی پدیدار می‌گردد.

شکل ۱- چارچوب نظری تحقیق در بخش کیفی

در بخش کمی، به‌منظور آزمون مدل در جامعه هدف (مسئولین، معاونین و کارکنان فدراسیون‌های ورزشی کشور) جهت جمع‌آوری اطلاعات جامعه هدف پرسشنامه‌ای محقق ساخته مشتمل بر گویه‌هایی در این جامعه توزیع شد. این پرسشنامه بر اساس یافته‌های بخش کیفی از مؤلفه‌ها و زیر مؤلفه‌های توسعه استعدادیابی رزمی کاران با تأکید بر عوامل روان‌شناختی تنظیم‌شده است. روایی سازه و روایی محتوا این پرسشنامه از طریق نرم‌افزار SmartPls و نظر خبرگان مورد تأیید قرار خواهد گرفت، همچنین جهت سنجش پایایی پرسشنامه نیز از ضریب آلفای کرونباخ استفاده می‌شود.

شکل ۲- چارچوب نظری تحقیق در بخش کیفی

ابزار گردآوری اطلاعات

در بخش کیفی ابزار گردآوری داده‌ها با مطالعه پیشینه و ادبیات تحقیق در ادبیات کتابخانه‌ای و بانک‌های اطلاعاتی و سایت‌های معتبر و مصاحبه باز با خبرگان متخصص می‌باشد. در این نوع مصاحبه پرسشگر در بیان پرسش‌ها و پاسخگو در طرح آن‌ها آزادی کامل دارند یعنی پرسشگر آنچه را که به نظرش ضروری می‌رسد را مطرح می‌کند و در طرح سؤال خود هیچ‌گونه محدودیتی احساس نمی‌نماید و پاسخگو در جواب دادن به سؤال‌ها آزادی کامل دارد. پرسشگر چنین مصاحبه‌ای می‌تواند ایده‌های خود را در هر پرسش کلامی قرار دهد و سؤال‌های خود را با هر عبارت که کامل باشد مطرح نماید و پاسخگو می‌تواند جواب خود را به هر صورت که مایل باشد بیان دارد (ساروخانی، ۱۳۹۳).

در بخش کمی از پرسشنامه محقق ساخته برای جمع‌آوری اطلاعات استفاده می‌شود. همان‌طور که می‌دانید پرسشنامه یکی از ابزارهای رایج تحقیق و روشی مستقیم برای کسب داده‌های محقق است (سرمد و همکاران، ۱۴۰۰).

تحلیل داده‌ها

در بخش کیفی تحقیق، برای تعیین میزان اتفاق نظر میان اعضای گروه دلفی از ضریب توافق کندال استفاده شد. ضریب توافق کندال بین ۰ تا ۱ است که در صورت صفر بودن ضریب عدم توافق و در صورت یک بودن ضریب توافق کامل میان اعضا وجود دارد. در بخش آمار توصیفی از جمله میانگین، مد و انحراف از معیار استفاده شد. در بخش کمی تحقیق، برای اعتباریابی مدل از تحلیل عاملی تأییدی استفاده شد. جهت سنجش پایایی پرسشنامه محقق ساخته در بخش کیفی از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد. برای تجزیه تحلیل این پژوهش از نرم‌افزارهای SmartPls 3 استفاده شد.

یافته‌ها

بخش کیفی

بخش کیفی پژوهش با حضور ۱۸ کارشناس خبره و متخصص دانشگاهی حوزه استعدادیابی ورزشی انجام شد. ابعاد اصلی مؤثر بر مدل توسعه استعدادیابی رزمی کاران با تأکید بر عوامل روان شناختی و نیز مدل مفهومی پژوهش در این بخش شناسایی و مورد تأیید قرار گرفت. قابل ذکر است که شناسایی و استخراج ابعاد و ملاک‌های اصلی با استفاده از مرور تحقیقات گذشته، منابع کتابخانه‌ای و کسب نظرات کارشناسان استعدادیابی ورزشی در طی چندین مرحله (حداقل پنج مرحله) و از بین ابعاد و ملاک‌های مختلف و متعدد مرتبط با مدل توسعه استعدادیابی رزمی کاران با تأکید بر عوامل روان شناختی ورزشکاران و ویرایش تقریباً ۸۵۰ گویه صورت گرفت. شکل ۳ نیز به عنوان الگوی مفهومی این پژوهش شناسایی شد. در ادامه فرایند پژوهش نیز این الگو به عنوان زمینه انجام تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی قرار گرفت. کسب نظرات ۱۸ نفر از کارشناسان و خبرگان دانشگاهی نشان داد مدل توسعه استعدادیابی رزمی کاران با تأکید بر عوامل روان شناختی در ۶ شاخص کلی و ۲۰ مؤلفه به قرار زیر شناسایی شد:

۱) مهارت‌های روان‌تنی (شامل مؤلفه‌های واکنش به استرس، آرام‌سازی، کنترل ترس، نیروبخشی)

- ۲) انگیزه پیشرفت (شامل مؤلفه‌های موفقیت، گروه‌گرایی، آمادگی، تخلیه انرژی)
- ۳) خودکارآمدی (شامل مؤلفه‌های رفع موانع ورزشی و انگیزش ورزشی)،
- ۴) مهارت‌های شناختی (شامل مؤلفه‌های تمرکز، تصویرسازی، تمرین ذهنی، بازیافت تمرکز)
- ۵) مهارت‌های روانشناختی پایه (شامل مؤلفه‌های هدف‌گزینی، اعتمادبه‌نفس، تعهد)
- ۶) اعتمادبه‌نفس (شامل مؤلفه‌های مهارت بدنی و تمرین، کارایی شناختی، بازگشت‌پذیری)

مهارت‌های روان‌تنی

جدول ۱- مؤلفه‌های مرتبط با مهارت‌های روان‌تنی	
نیروبخشی	افزایش انرژی در رقابت و تمرین حتی با وجود خستگی زیاد توانایی آرام کردن خود در جهت افزایش انرژی درونی در هنگام رقابت توانایی بالا بردن انگیزتگی در جهت اجرای بهترین عملکرد توانایی بالا بردن انگیزتگی در هنگام مسابقه
واکنش به استرس	حل مشکلات در عملکرد ورزشی حتی با وجود نگرانی و استرس زیاد مضطرب نشدن از وجود تماشاگرهای زیاد در ورزشگاه عملکرد مشابه در تمرین و مسابقات
آرام‌سازی	توانایی آرام شدن و آرمیدگی در هنگام رقابت توانایی کاهش آگاهانه تنش عضلانی در هنگام مسابقه توانای آرام کردن خود در لحظات حساس مسابقه
کنترل ترس	کنترل کردن عواملی که ترس فرد را در رقابت کاهش می‌دهد نداشتن ترس از شکست حضور در رقابت و تمرین حتی بدون ترس از عوامل استرس زا

انگیزه پیشرفت

جدول ۲- مؤلفه‌های مرتبط با انگیزه پیشرفت	
آمادگی	علاقه به داشتن تناسب اندام علاقه به ورزش و فعالیت بدنی علاقه به داشتن آمادگی بدنی
تخلیه انرژی	تمایل به صرف انرژی در تمرینات علاقه به خلاصی از تنیدگی تمایل به شرکت در تمرینات تمایل به تمرین مهارت‌ها
موفقیت (پیشرفت)	علاقه به پیروزی در تمرین و مسابقه تمایل به انجام تمرینات در حد توان علاقه به دریافت جایزه دوست داشتن احساس "بهترین بودن" در تمرینات تمایل به کسب جایگاه و شهرت در ورزش
گروه‌گرایی	علاقه به انجام کار گروهی داشتن روحیه و تمایل به گروه ورزشی علاقه به عضویت در گروه‌های ورزشی

خودکارآمدی

جدول ۳- مؤلفه‌های مرتبط با خودکارآمدی

انگیزش ورزشی	پیدا کردن روش‌ها و وسایل مورد نیاز برای انجام تمرین و فعالیت ورزشی.
	توانایی شرکت در تمرینات در هر شرایط روحی (مانند افسردگی، اضطراب و...)
	توانایی شرکت در تمرینات حتی در زمان خستگی مفرط
	توانایی تطبیق فعالیت‌های ورزشی با اهداف شخصی
	داشتن انگیزه کافی برای شروع فعالیت‌های ورزشی حتی بعد از یک وقفه طولانی
رفع موانع ورزشی	توانایی انجام تمرینات و فعالیت‌های ورزشی حتی در صورت نبود سالن ورزشی و امکانات خاص
	سعی کافی و وافر در غلبه بر موانع و مشکلات
	پیدا کردن چندین راه حل در زمان مواجه شدن با معضلات
	اتکاء به خود در برطرف نمودن موانع و مشکلات در ورزش
	تمرین فعالیت‌های ورزشی با اتکاء به خود و حتی الامکان بدون اتکاء به مربی

مهارت‌های شناختی

جدول ۴- مؤلفه‌های مرتبط با مهارت‌های شناختی

تمرین ذهنی	مرور روزانه ورزش در ذهن
	تصور کردن بهترین عملکرد خود در هنگام تصویرسازی
	داشتن برنامه و هدف برای تمرینات روانی
	تمرین شرایط بحرانی مسابقه در ذهن
بازیافت تمرکز	سعی در حذف اشتباهات در تمرینات
	خروج آسان به هنگام وقوع رخداد‌های غیرمنتظره ورزشی
	بازیابی خود در هنگام مواجه شدن با مشکلات در تمرین و رقابت
	جلوگیری از بروز اشتباهات پی در پی در هنگام رقابت
تمرکز	توانایی حفظ دقت و تمرکز در هنگام مسابقه
	تمرکز و دقت داشتن در تمامی موقعیت‌های تمرینی
تصویرسازی	توانایی داشتن تصویر سازی ذهنی
	توانایی تغییر تصویر سازی ذهنی
	روشن بودن جنبه‌های تصویرسازی ذهنی
	داشتن حس حرکت در زمان تصویر سازی ذهنی

مهارت‌های روانشناختی پایه

جدول ۵- مؤلفه‌های مرتبط با مهارت‌های روانشناختی پایه

تعهد	تعهد داشتن به پیشرفت ورزشی بیش از هر عاملی در زندگی
	صرف نظر کردن از علایق و سلايق در زندگی در جهت پیشرفت در ورزش
	اراده داشتن به ورزشکار موفق شدن
	مصمم بودن به تسلیم نشدن در ورزش
هدف‌گزینی	داشتن برنامه و هدف از تمرینات روزانه
	انتخاب هدف‌های دشوار اما دست یافتنی
	داشتن هدف برای
اعتماد به نفس	داشتن اعتقاد به موفقیت در هدف و فعالیت
	داشتن اعتماد به نفس در انجام تمرینات حتی در صورت وجود موقعیت‌های دشوار ورزشی
	داشتن اعتماد به مستعد بودن در رسیدن به اهداف ورزشی
	داشتن اعتماد به جنبه‌های مختلف ورزشی

اعتماد به نفس

جدول ۶- مؤلفه‌های مرتبط با اعتماد به نفس

بازگشت پذیری	حفظ تمرکز بر وظایف در تمرینات و مسابقات
	تقویت روانی خود در تمرینات و مسابقات
	داشتن آمادگی ذهنی در تمرینات و مسابقات
مهارت بدنی و تمرین	توانایی یادگیری و تسلط به مهارت‌های ورزشی جدید
	بالا بردن توانایی و عملکرد خود در مهارت‌ها
	بهبود بخشیدن مهارت‌ها
	افزایش مهارت‌ها و تکنیک‌های فردی
کارایی شناختی	توسعه و پیشرفت مهارت‌های قدیمی
	داشتن اعتماد و تلقین حس پیروزی به خود در تمرینات و مسابقات
	تلاش در جهت بهتر بودن نسبت به هم تیمی‌ها
	نشان دادن توانایی‌ها با پیروزی در مسابقات
	اثبات بهتر بودن نسبت به حریفان

بخش کمی

آماره‌های توصیفی نشان داد که ۵۷/۶ درصد پاسخگویان مرد و ۴۲/۴ درصد زن بودند؛ ۱۴/۳ درصد آزمودنی‌ها کمتر از ۲۰ سال، ۳۱ درصد بین ۲۱ تا ۲۵ سال، ۳۸/۳ درصد بین ۲۶ تا ۳۰ سال، ۹/۴ درصد بین ۳۱ تا ۳۵ سال و ۷ درصد بیشتر از ۳۵ سال سن داشتند؛ ۱۳/۵ درصد آزمودنی‌ها دارای تحصیلات دیپلم، ۱۲/۲ درصد فوق دیپلم، ۴۴ درصد لیسانس و ۳۰/۲ درصد مدرک فوق لیسانس و بالاتر بودند؛ و در خصوص سابقه ورزشی آزمودنی‌ها، ۱۶/۴ درصد کمتر از ۵ سال، ۴۲/۷ درصد بین ۵ تا ۱۰ سال، ۲۸/۹ درصد بین ۱۰ تا ۱۵ سال و ۱۲/۱ درصد بیشتر از ۱۵ سال سابقه داشتند.

در جدول ۷ مشاهده می‌شود که میانگین متغیرها، انحراف معیار و مینیمم و ماکزیمم داده‌های مربوط به مؤلفه‌های توسعه استعدادیابی رزمی کاران با تأکید بر عوامل روان شناختی بازیکنان به‌طور جداگانه دیده می‌شود. با توجه به پنج گزینه‌ای بودن هر عبارت، عدد ۳ به‌عنوان میانگین هرکدام از عبارت‌ها محسوب می‌شود. همان‌گونه که مشاهده می‌شود، میانگین کلیه مؤلفه‌ها بیشتر از ۳ بوده لذا در حد بالایی در جامعه آماری دیده شده است. از طرفی از بین شاخص‌های کلی توسعه استعدادیابی رزمی کاران با تأکید بر عوامل روان شناختی، مهارت‌های روان تنی با میانگین ۳/۸۶، دارای بیشترین میانگین و مهارت‌های روانشناختی پایه با میانگین ۳/۶۴ دارای کمترین میانگین بود. از طرفی از بین مؤلفه‌های استخراج شده، نیروبخشی با میانگین ۳/۹۲ دارای بیشترین میانگین و بازیافت تمرکز با میانگین ۳/۵۱ دارای کمترین میانگین بود. همچنین با توجه به اینکه مقدار چولگی و کشیدگی برای متغیرهای مذکور در بازه (۲+ و ۲-) قرار دارد، لذا می‌توان نتیجه گرفت که توزیع داده‌ها نرمال می‌باشد.

جدول ۷- میانگین و انحراف استاندارد شاخص‌ها و مؤلفه‌های توسعه استعدادیابی رزمی کاران با تأکید بر عوامل روان شناختی

متغیر	آماره	میانگین و انحراف استاندارد				حداکثر	حداقل
		چولگی	کشیدگی	میانگین	انحراف استاندارد		
مهارت‌های روان تنی	نیروبخشی	-۱/۰۵	۱/۱۵	۳/۹۲ ± ۰/۷۹	۳/۹۲ ± ۰/۷۹	۵	۱
	واکنش به استرس	-۰/۶۷	۰/۲۷	۳/۸۵ ± ۰/۷۵	۳/۸۵ ± ۰/۷۵	۵	۱/۳۳
	آرام‌سازی	-۰/۷۸۲	-۰/۱۴۲	۳/۸۹ ± ۰/۸۸	۳/۸۹ ± ۰/۸۸	۵	۱

متغیر	آماره	میانگین و انحراف استاندارد	چولگی	کشیدگی	حداقل	حداکثر
کنترل ترس	کنترل ترس	$3/77 \pm 0/91$	-1/06	0/883	1	5
	کل	$3/86 \pm 0/64$	2/17	1/07	1/85	5
	آمادگی	$3/67 \pm 1/02$	-0/909	0/337	1	5
	تخلیه انرژی	$3/78 \pm 0/89$	-1/05	0/806	1/25	5
انگیزه پیشرفت	موفقیت (پیشرفت)	$3/78 \pm 0/86$	-1/13	0/76	1/2	5
	گروه‌گرایی	$3/73 \pm 0/98$	-0/99	0/508	1	5
	کل	$3/74 \pm 0/78$	-1/29	1/73	1/13	4/8
	انگیزش ورزشی	$3/76 \pm 0/83$	-0/98	0/44	1/17	4/83
خودکارآمدی	رفع موانع ورزشی	$3/53 \pm 0/97$	-0/617	-0/39	1/25	5
	کل	$3/67 \pm 0/81$	-0/894	0/403	1/2	4/9
	تمرین ذهنی	$3/69 \pm 0/79$	-0/677	0/207	1/5	5
	بازیافت تمرکز	$3/51 \pm 0/96$	-0/721	0/08	1	5
مهارت‌های شناختی	تمرکز	$3/79 \pm 1/04$	-0/944	0/393	1	5
	تصویرسازی	$3/73 \pm 0/87$	-0/881	0/403	1/5	5
	کل	$3/66 \pm 0/73$	-1/06	1/66	1/29	4/86
	تعهد	$3/71 \pm 0/91$	-0/921	0/276	1/5	5
مهارت‌های روانشناختی	هدف‌گزینی	$3/59 \pm 1/06$	-0/537	-0/742	1/33	5
	کل	$3/64 \pm 0/79$	-0/749	0/239	1/27	5
	بازگشت‌پذیری	$3/53 \pm 1/06$	-0/615	-0/156	1	5
	مهارت بدنی و تمرین	$3/72 \pm 0/86$	-1/11	1/03	1	5
اعتمادبه‌نفس	کارایی شناختی	$3/75 \pm 0/65$	-0/527	-0/073	1/75	5
	کل	$3/69 \pm 0/46$	-0/735	0/99	1/83	4/83

روایی سازه و تحلیل عاملی اکتشافی

نتایج تحلیل عاملی توسعه استعدادیابی رزمی کاران با تأکید بر عوامل روان شناختی بازیکنان

جدول ۸ نتایج سنجش ضرایب بارهای عاملی ابعاد و مؤلفه‌های مربوط به متغیر توسعه استعدادیابی رزمی کاران با تأکید بر عوامل روان شناختی بازیکنان را نشان می‌دهد. با توجه به اینکه میزان ملاک برای مناسب بودن ضرایب بارهای عاملی ۰/۴ می‌باشد (هالند، ۱۹۹۹)؛ در مدل حاضر، عبارت‌های شماره ۶، ۶۷ و ۷۱ دارای بار عاملی کمتر از ۰/۴ بوده لذا از مدل پژوهش حذف می‌شوند.

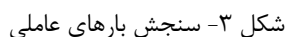
جدول ۸- سنجش ضرایب بارهای عاملی توسعه استعدادیابی رزمی کاران با تأکید بر عوامل روان شناختی بازیکنان

شاخص‌ها	مؤلفه‌ها	گویه‌ها	بار عاملی
مهارت‌های روان‌تنی	نیروبخشی	گویه ۱	۰/۶۸۷
		گویه ۲	۰/۶۹۷
		گویه ۳	۰/۶۶۴
		گویه ۴	۰/۷۹۷

¹ Hulland

شاخص‌ها	مؤلفه‌ها	گویه‌ها	بار عاملی
واکنش به استرس		گویه ۵	۰/۶۹۲
		گویه ۶	۰/۰۷۱*
		گویه ۷	۰/۷۲۱
آرام‌سازی		گویه ۸	۰/۶۷
		گویه ۹	۰/۶۴۱
		گویه ۱۰	۰/۶۱۷
کنترل ترس		گویه ۱۱	۰/۵۰۱
		گویه ۱۲	۰/۶۱۲
		گویه ۱۳	۰/۶۴۶
تخلیه انرژی	آمادگی	گویه ۱۴	۰/۶۸۷
		گویه ۱۵	۰/۶۵۴
		گویه ۱۶	۰/۶۸۹
تخلیه انرژی		گویه ۱۷	۰/۰۷
		گویه ۱۸	۰/۵۳۹
		گویه ۱۹	۰/۶۵۴
موفقیت (پیشرفت)		گویه ۲۰	۰/۶۴۴
		گویه ۲۱	۰/۶۴۲
		گویه ۲۲	۰/۶۶۷
گروه‌گرایی		گویه ۲۳	۰/۶۲۸
		گویه ۲۴	۰/۶۲۷
		گویه ۲۵	۰/۷۰۵
خودکارآمدی		گویه ۲۶	۰/۶۴۵
		گویه ۲۷	۰/۷۷۵
		گویه ۲۸	۰/۷۴۲
انگیزش ورزشی		گویه ۲۹	۰/۶۹
		گویه ۳۰	۰/۷۱۹
		گویه ۳۱	۰/۷۰۸
رفع موانع ورزشی		گویه ۳۲	۰/۶۲
		گویه ۳۳	۰/۷۲۹
		گویه ۳۴	۰/۷۱۵
مهارت‌های شناختی		گویه ۳۵	۰/۷۸
		گویه ۳۶	۰/۵۸۱
		گویه ۳۷	۰/۶۵۸
تمرین ذهنی		گویه ۳۸	۰/۶۵۲
		گویه ۳۹	۰/۶۵۵
		گویه ۴۰	۰/۶۵۹
بازیافت تمرکز		گویه ۴۱	۰/۶۴۲
		گویه ۴۲	۰/۲۷۶
		گویه ۴۳	۰/۵۵۹
		گویه ۴۴	۰/۵۵۹

شاخص‌ها	مؤلفه‌ها	گویه‌ها	بار عاملی
مهارت‌های روانشناختی پایه	تمرکز	گویه ۴۵	۰/۶۹۷
		گویه ۴۶	۰/۶۹۵
		گویه ۴۷	۰/۶۴۲
		گویه ۴۸	۰/۷۶
	تصویرسازی	گویه ۴۹	۰/۷۸۱
		گویه ۵۰	۰/۵۹۲
		گویه ۵۱	۰/۷۴۳
		گویه ۵۲	۰/۵۴
اعتماد به نفس	تعهد	گویه ۵۳	۰/۷۶۷
		گویه ۵۴	۰/۵۷۸
		گویه ۵۵	۰/۵۹۹
		گویه ۵۶	۰/۶۷۳
	هدف‌گزینی	گویه ۵۷	۰/۸۵۵
		گویه ۵۸	۰/۶۷۵
		گویه ۵۹	۰/۶۴
		گویه ۶۰	۰/۷۵۸
مهارت بدنی و تمرین	بازگشت‌پذیری	گویه ۶۱	۰/۷۷۹
		گویه ۶۲	۰/۸۳۳
		گویه ۶۳	۰/۰۱۵
		گویه ۶۴	۰/۵۱۸
		گویه ۶۵	۰/۶۵۱
		گویه ۶۶	۰/۷۵۲
		گویه ۶۷	*۰/۰۶۲
		گویه ۶۸	۰/۷۴۳
کارایی شناختی		گویه ۶۹	۰/۶۴۲
		گویه ۷۰	۰/۶۵۲
		گویه ۷۱	*۰/۰۶

پایایی و روایی همگرایی

برای روایی پرسشنامه پژوهش از روایی محتوا و روایی سازه (همگرایی و واگرایی) استفاده شده است. بدین معنا که پرسشنامه‌های پژوهش به وسیله اساتید صاحب نظر در دانشگاه از نظر روایی محتوا تأیید و با استفاده از میانگین واریانس استخراج شده شاخص‌های پژوهش، روایی همگرایی تأیید شده است. میزان AVE متغیرهای مکنون، و نیز ضریب آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی برای پایایی مدل پژوهش پژوهش در جدول ۹ آورده شده است. همانطور که از داده‌های جدول ۹ مشخص است، مقدار AVE تمامی شاخص‌های مکنون پژوهش بیشتر از مقدار ۰/۵ است، بنابراین روایی همگرایی پرسشنامه پژوهش (مدل پژوهش) پذیرفتنی است. باتوجه به اینکه مقادیر به دست آمده آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی هریک از شاخص‌های پژوهش بیشتر از مقدار ۰/۷ است، همه شاخص‌های پژوهش از پایایی مناسبی برخوردار هستند؛ لذا می‌توان مناسب بودن وضعیت پایایی و روایی همگرایی مدل توسعه استعدادیابی رزمی کاران با تأکید بر عوامل روان شناختی باز یکنان را تأیید نمود.

جدول ۹- مقادیر میانگین واریانس استخراج شده، آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی سازه‌های پژوهش

متغیر	آماره	آلفای کرونباخ CA	پایایی ترکیبی CR	میانگین واریانس استخراج شده AVE	نتیجه
نیروبخشی	۰/۷۸۱	۰/۸۴۳	۰/۷۹۴	تأیید	
واکنش به استرس	۰/۷۶۷	۰/۸۹۸	۰/۸۷۶	تأیید	مهارت‌های روان‌تنی
آرام‌سازی	۰/۷۷۹	۰/۸۵۲	۰/۷۸۳	تأیید	
کنترل ترس	۰/۷۲۳	۰/۸۰۹	۰/۷۲۵	تأیید	
کل	۰/۷۴۳	۰/۸۲۱	۰/۷۶۴	تأیید	
آمادگی	۰/۷۵۲	۰/۸۳۶	۰/۷۴۶	تأیید	
تخلیه انرژی	۰/۸۰۷	۰/۸۴۲	۰/۷۹۵	تأیید	
موفقیت (پیشرفت)	۰/۸۱۹	۰/۸۳۳	۰/۷۵۹	تأیید	انگیزه پیشرفت
گروه‌گرایی	۰/۷۰۱	۰/۸۳۴	۰/۶۲۷	تأیید	
کل	۰/۷۶۷	۰/۸۹۸	۰/۸۷۶	تأیید	
انگیزش ورزشی	۰/۷۷۹	۰/۸۵۲	۰/۷۸۳	تأیید	
رفع موانع ورزشی	۰/۷۷۹	۰/۸۵۲	۰/۷۸۳	تأیید	خودکارآمدی
کل	۰/۷۲۳	۰/۸۰۹	۰/۷۲۵	تأیید	
تمرین ذهنی	۰/۷۴۳	۰/۸۲۱	۰/۷۶۴	تأیید	
بازیافت تمرکز	۰/۷۵۲	۰/۸۳۶	۰/۷۴۶	تأیید	
تمرکز	۰/۸۰۷	۰/۸۴۲	۰/۷۹۵	تأیید	مهارت‌های شناختی
تصویرسازی	۰/۸۱۹	۰/۸۳۳	۰/۷۵۹	تأیید	
کل	۰/۷۴۳	۰/۸۲۱	۰/۷۶۴	تأیید	
تعهد	۰/۷۵۲	۰/۸۳۶	۰/۷۴۶	تأیید	
هدف‌گزینی	۰/۸۰۷	۰/۸۴۲	۰/۷۹۵	تأیید	مهارت‌های روانشناختی پایه
کل	۰/۸۱۹	۰/۸۳۳	۰/۷۵۹	تأیید	
بازگشت‌پذیری	۰/۷۸۵	۰/۷۹۵	۰/۷۴۲	تأیید	
مهارت بدنی و تمرین	۰/۷۱۱	۰/۸۱	۰/۷۳۱	تأیید	
کارایی شناختی	۰/۷۵۲	۰/۸۱۹	۰/۷۷۲	تأیید	اعتماد به نفس
کل	۰/۷۴۶	۰/۸۳۶	۰/۷۴۴	تأیید	

روایی واکرای

جدول ۱۰ همبستگی سازه‌های پنهان مدل پژوهش را برای بررسی روایی واکرای مدل پژوهش نشان می‌دهد. همانطور که در جدول ۱۰ مشاهده می‌شود، مقدار جذر AVE سازه‌های مشخص شده در جدول، از مقدار همبستگی آنها با سازه‌های دیگر بیشتر است، لذا می‌توان نتیجه گرفت که همبستگی سازه‌ها با شاخص‌های در مقابل همبستگی آن سازه با سایر سازه‌ها بیشتر است. بنابراین روایی واکرای سازه‌های پنهان مدل پژوهش تأیید می‌شود.

جدول ۱۰- ضریب همبستگی سازه‌های پنهان مدل پژوهش (برای تأیید روایی واکرای)

سازه‌ها	مهارت‌های روان‌تنی	انگیزه پیشرفت	خودکارآمدی	مهارت‌های شناختی	اعتماد به نفس
مهارت‌های روان‌تنی	۰/۷۴۵	----	----	----	----
انگیزه پیشرفت	۰/۶۸۷	۰/۶۸۹	----	----	----
خودکارآمدی	۰/۶۳۱	۰/۶۱۳	۰/۵۴۷	----	----
مهارت‌های شناختی	۰/۵۹۷	۰/۵۴۸	۰/۵۱۳	۰/۵۱۳	----
اعتماد به نفس	۰/۵۴۶	۰/۵۲۴	۰/۴۹۷	۰/۴۸۷	۰/۴۹۶

جهت بررسی اولویت ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های اصلی مدل توسعه استعدادیابی رزمی کاران با تأکید بر عوامل روان‌شناختی، از آزمون تحلیل عاملی تأییدی با استفاده از نرم افزار Spss و ویرایش ۲۵ استفاده شد. با توجه به داده‌های موجود در جدول ۱۱، مقدار آزمون KMO برابر ۰/۸۵۵ بوده که با توجه به مقدار خی دوی ۱۲۶۴/۸ و سطح معنی داری ۰/۰۰۱، این مقدار معنی دار می‌باشد. از طرفی، مشخص شد که بار چرخش عاملی کلیه مؤلفه‌ها نیز از ۰/۵ بیشتر است. از طرفی با توجه به بار عاملی شاخص‌های پژوهش، شاخص "خودکارآمدی" دارای بار عاملی بیشتری در مقایسه با سایر شاخص‌ها بود. پس از آن به ترتیب "مهارت‌های شناختی"، "انگیزه پیشرفت"، "مهارت‌های روانشناختی"، "مهارت‌های روان‌تنی"، "اعتمادبه‌نفس" قرار داشت.

شاخص‌ها	بار عاملی	رتبه
خودکارآمدی	۰/۷۶۹	۱
مهارت‌های شناختی	۰/۷۴۲	۲
انگیزه پیشرفت	۰/۷۱۵	۳
مهارت‌های روانشناختی پایه	۰/۶۶۸	۴
مهارت‌های روان‌تنی	۰/۵۶۱	۵
اعتمادبه‌نفس	۰/۵۲۹	۶
آماره KMO	۰/۸۵۵	
آزمون kmo و بارتل	۱۲۶۴/۸	آماره بارتل (خی دو)
	۰/۰۰۰۱	سطح معنی داری

جدول ۱۲ نتایج بخش ساختاری مدل پژوهش را نشان می‌دهد. با توجه به جدول ۱۲، تمامی ضرایب معناداری Z از ۱/۹۶ بیشتر است که این امر معنادار بودن تمامی سوالات و روابط میان متغیرها را در سطح اطمینان ۹۵٪ تأیید می‌کند. لذا می‌توان نتیجه گرفت که تمام سازه‌های مدل پیشنهادی معتبر و اجرashدنی هستند؛ برای مثال تحلیل آماری برای گویه شماره ۱، نشان می‌دهد مقدار t برابر ۳/۳۶ است لذا سودمندی این گویه ثابت می‌شود. از طرف دیگر مقدار مجذور R همین گویه برابر ۰/۶۷۸ است. این نشان می‌دهد گویه شماره ۱، تقریباً ۶۷/۸ درصد واریانس کل مدل پژوهش را توصیف می‌کند. باتوجه به مباحث قبلی، مدل توسعه یافته برای "ارائه مدل توسعه استعدادیابی رزمی کاران با تأکید بر عوامل روان شناختی" نهایی شده است. همچنین، همان گونه که در شکل ۳ نشان داده شده است، مقادیر R^2 مربوط به متغیرهای درون زای مدل، از مقدار متوسط یعنی ۰/۳۳ بیشترند که نشان از برازش مناسب مدل ساختاری دارد. همچنین، از آنجایی که مقدار Q^2 سازه‌های درون زای کلیه مؤلفه‌های مدل بیشتر از مقدار متوسط ۰/۱۵ می‌باشد، لذا متغیر درون زاء، قابلیت پیش بینی مدل و برازش مناسب مدل ساختاری را تأیید می‌کند (جدول ۱۳). از سوی دیگر، میانگین مقادیر R^2 مؤلفه‌های درون زای مدل برابر با مقدار ۰/۵۷۶ بود. بنابراین، معیار GoF برابر با ۰/۵۴۹ که نشان از برازش کلی قوی مدل دارد.

جدول ۱۲- نتایج بخش ساختاری مدل پژوهش

شاخص‌ها	مؤلفه‌ها	گویه‌ها	بار عاملی	مجذور R	t-values	نتایج
مهارت‌های روان‌تنی	نیروبخشی	گویه ۱	۰/۶۸۷	۰/۴۷۲	۳/۳۶	تأیید شد
		گویه ۲	۰/۶۹۷	۰/۴۸۶	۷/۱۳	تأیید شد
		گویه ۳	۰/۶۶۴	۰/۴۴۱	۹/۸۶	تأیید شد
		گویه ۴	۰/۷۹۷	۰/۶۳۵	۱۰/۵۷	تأیید شد
		گویه ۵	۰/۶۹۲	۰/۴۷۹	۱۲/۳۷	تأیید شد
واکنش به استرس	آرام‌سازی	گویه ۶	*۰/۰۷۱	-----	۰/۳۱۹	رد شد
		گویه ۷	۰/۷۲۱	۰/۵۱۹	۱۳/۲۶	تأیید شد
		گویه ۸	۰/۶۷	۰/۳۷۴	۶/۴۶	تأیید شد
		گویه ۹	۰/۶۴۱	۰/۴۱۷	۷/۲۱	تأیید شد
		گویه ۱۰	۰/۶۱۷	۰/۴۷۲	۷/۵۶	تأیید شد
کنترل ترس	تخلیه انرژی	گویه ۱۱	۰/۵۰۱	۰/۴۲۸	۸/۱۳	تأیید شد
		گویه ۱۲	۰/۶۱۲	۰/۴۷۵	۱۰/۱۱	تأیید شد
		گویه ۱۳	۰/۶۴۶	۰/۳۰۷	۴/۸۹	تأیید شد
		گویه ۱۴	۰/۶۸۷	۰/۴۲۸	۷/۱۹	تأیید شد
		گویه ۱۵	۰/۶۵۴	۰/۴۱۵	۷/۹	تأیید شد
آمادگی	تخلیه انرژی	گویه ۱۶	۰/۶۸۹	۰/۴۷۲	۷/۲۳	تأیید شد
		گویه ۱۷	۰/۰۷	۰/۴۸۶	۸/۶۸	تأیید شد
		گویه ۱۸	۰/۵۳۹	۰/۴۴۱	۸/۹۲	تأیید شد
		گویه ۱۹	۰/۶۵۴	۰/۶۳۵	۱۷/۹	تأیید شد
		گویه ۲۰	۰/۶۴۴	۰/۴۷۹	۹/۲۶	تأیید شد
موفقیت (پیشرفت)		گویه ۲۱	۰/۶۴۲	۰/۵۲	۱۲/۸۱	تأیید شد
		گویه ۲۲	۰/۶۶۷	۰/۴۸۹	۱۲/۳۷	تأیید شد
		گویه ۲۳	۰/۶۲۸	۰/۴۴۹	۹/۴۵	تأیید شد
		گویه ۲۴	۰/۶۲۷	۰/۴۱۱	۶/۴۳	تأیید شد

شاخص‌ها	مؤلفه‌ها	گویه‌ها	بار عاملی	مجذور R	t-values	نتایج
خودکارآمدی	گروه‌گرایی	گویه ۲۵	۰/۷۰۵	۰/۳۸۱	۶/۹۴	تأیید شد
		گویه ۲۶	۰/۶۴۵	۰/۴۱۲	۸/۲۱	تأیید شد
		گویه ۲۷	۰/۷۷۵	۰/۴۴۵	۸/۴۴	تأیید شد
		گویه ۲۸	۰/۷۴۲	۰/۳۹۴	۸/۰۴	تأیید شد
انگیزش ورزشی	رفع موانع ورزشی	گویه ۲۹	۰/۶۹	۰/۳۹۳	۷/۸۹	تأیید شد
		گویه ۳۰	۰/۷۱۹	۰/۴۹۷	۱۰/۲۲	تأیید شد
		گویه ۳۱	۰/۷۰۸	۰/۴۱۶	۹/۲۴	تأیید شد
		گویه ۳۲	۰/۶۲	۰/۶۰۱	۱۳/۶۵	تأیید شد
		گویه ۳۳	۰/۷۲۹	۰/۵۵۱	۴/۴۹	تأیید شد
		گویه ۳۴	۰/۷۱۵	۰/۴۷۶	۹/۶۶	تأیید شد
		گویه ۳۵	۰/۷۸	۰/۵۱۷	۹/۱۴	تأیید شد
		گویه ۳۶	۰/۵۸۱	۰/۵۰۱	۱۰/۳۹	تأیید شد
		گویه ۳۷	۰/۶۵۸	۰/۳۸۴	۷/۷۲	تأیید شد
		گویه ۳۸	۰/۶۵۲	۰/۵۳۱	۱۳/۲۱	تأیید شد
مهارت‌های شناختی	تمرین ذهنی	گویه ۳۹	۰/۶۵۵	۰/۵۱۱	۱۲/۹۴	تأیید شد
		گویه ۴۰	۰/۶۵۹	۰/۶۱	۷/۵۴	تأیید شد
		گویه ۴۱	۰/۶۴۲	۰/۴۷۱	۷/۲۱	تأیید شد
		گویه ۴۲	۰/۲۷۶	۰/۴۳۲	۹/۸۸	تأیید شد
	بازیافت تمرکز	گویه ۴۳	۰/۵۵۹	۰/۴۲۵	۹/۹۲	تأیید شد
		گویه ۴۴	۰/۵۵۹	۰/۴۲۹	۱۰/۱۶	تأیید شد
		گویه ۴۵	۰/۶۹۷	۰/۴۳۴	۷/۶۱	تأیید شد
		گویه ۴۶	۰/۶۹۵	۰/۴۱۲	۷/۴۵	تأیید شد
	تمرکز	گویه ۴۷	۰/۶۴۲	۰/۳۱۲	۳/۷۴	تأیید شد
		گویه ۴۸	۰/۷۶	۰/۳۱۲	۱۱/۳۱	تأیید شد
تصویرسازی		گویه ۴۹	۰/۷۸۱	۰/۴۸۶	۶/۸۸	تأیید شد
		گویه ۵۰	۰/۵۹۲	۰/۴۸۳	۸/۰۳	تأیید شد
		گویه ۵۱	۰/۷۴۳	۰/۴۱۲	۷/۱۶	تأیید شد
		گویه ۵۲	۰/۵۴	۰/۵۷۸	۱۲/۱۹	تأیید شد
مهارت‌های روانشناختی پایه	تعهد	گویه ۵۳	۰/۷۶۷	۰/۶۱	۱۳/۳۶	تأیید شد
		گویه ۵۴	۰/۵۷۸	۰/۳۵	۶/۶۵	تأیید شد
		گویه ۵۵	۰/۵۹۹	۰/۵۵۲	۱۳/۱۹	تأیید شد
		گویه ۵۶	۰/۶۷۳	۰/۲۹۲	۵/۷۴	تأیید شد
		گویه ۵۷	۰/۸۵۵	۰/۳۴۶	۵/۸۸	تأیید شد
	هدف‌گزینی	گویه ۵۸	۰/۶۷۵	۰/۳۳۴	۶/۴۲	تأیید شد
		گویه ۵۹	۰/۶۴	۰/۳۵۶	۶/۷۷	تأیید شد
		گویه ۶۰	۰/۷۵۸	۰/۴۵۳	۹/۷۹	تأیید شد
اعتماد به نفس	بازگشت‌پذیری	گویه ۶۱	۰/۷۷۹	۰/۵۹۳	۱۹/۳۴	تأیید شد
		گویه ۶۲	۰/۸۳۳	۰/۴۵۶	۱۱/۸۸	تأیید شد
	مهارت بدنی و تمرین	گویه ۶۳	*۰/۰۱۵	-----	۰/۹۸۵	رد شد
		گویه ۶۴	۰/۵۱۸	۰/۴۱	۹/۶۲	تأیید شد

شاخص‌ها	مؤلفه‌ها	گویه‌ها	بار عاملی	مجذور R	t-values	نتایج
کارایی شناختی		گویه ۶۵	۰/۶۵۱	۰/۵۳۱	۴/۶۹	تأیید شد
		گویه ۶۶	۰/۷۵۲	۰/۶۰۷	۱۰/۱۹	تأیید شد
		گویه ۶۷	*۰/۰۶۲	-----	۱/۰۳	رد شد
		گویه ۶۸	۰/۷۴۳	۰/۶۹۴	۱۲/۱۲	تأیید شد
		گویه ۶۹	۰/۶۴۲	۰/۴۰۱	۷/۱۳	تأیید شد
		گویه ۷۰	۰/۶۵۲	۰/۲۶۸	۵/۰۶	تأیید شد
		گویه ۷۱	*۰/۰۶	-----	۱/۳۲	رد شد

جدول ۱۳- سنجش معیار Q2 مدل توسعه استعدادیابی رزمی کاران با تأکید بر عوامل روان شناختی

متغیرهای مکنون	SSO	SSE	1-SSE/SSO
مهارت‌های روان‌تنی	نیروبخشی	۱۸۴	۱/۴۹
	واکنش به استرس	۰/۳۶۸	۹۸/۱
	آرام‌سازی	۰/۳۶۸	۱۹۳/۴
	کنترل ترس	۵۵۲	۲۴۴/۴
انگیزه پیشرفت	کل	۱۴۷۲	۹۲۷/۱
	آمادگی	۵۵۲	۳۱۷/۵
	تخلیه انرژی	۵۵۲	۲۱۷/۴
	موفقیت (پیشرفت)	۵۵۲	۳۴۵/۷
خودکارآمدی	گروه‌گرایی	۵۵۲	۲۲۱/۵
	کل	۲۲۰۸	۱۴۵۱/۹
	انگیزش ورزشی	۷۳۶	۳۳۸/۶
	رفع موانع ورزشی	۵۵۲	۲۷۴/۲
مهارت‌های شناختی	کل	۵۳۳۶	۳۷۹۱/۸
	تمرین ذهنی	۰/۷۳۶	۳۱۷/۵
	باز یافت تمرکز	۱۸۴	۱/۹
	تمرکز	۵۵۲	۱۹۲/۲
مهارت‌های روانشناختی	تصویرسازی	۵۵۲	۳۰۴/۱
	کل	۲۹۴۴	۲۱۴۰
	تعهد	۵۵۲	۱۸۹/۱
	هدف‌گزینی	۵۵۲	۲۶۶/۲
اعتماد به نفس	کل	۵۵۲۰	۴۰۲۷/۳
	بازگشت‌پذیری	۵۵۲	۲۰۳/۷
	مهارت بدنی و تمرین	۵۵۲	۲۴۷/۳
	کارایی شناختی	۵۵۲	۲۴۵/۳
	کل	۲۵۱۲	۸۴۶/۱

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از انجام این تحقیق، طراحی مدل توسعه استعدادیابی رزمی کاران با تأکید بر عوامل روان شناختی بود. با توجه به الگوی نظام‌مند، ۶ شاخص مهارت‌های روان‌تنی (شامل مؤلفه‌های واکنش به استرس، آرام‌سازی، کنترل ترس،

نیروبخشی)، انگیزه پیشرفت (شامل مؤلفه‌های موفقیت، گروه‌گرایی، آمادگی، تخلیه انرژی)، خودکارآمدی (شامل مؤلفه‌های رفع موانع ورزشی و انگیزش ورزشی)، مهارت‌های شناختی (شامل مؤلفه‌های تمرکز، تصویرسازی، تمرین ذهنی، بازیافت تمرکز)، مهارت‌های روانشناختی پایه (شامل مؤلفه‌های هدف‌گزینی، اعتماد به نفس، تعهد)، اعتماد به نفس (شامل مؤلفه‌های مهارت بدنی و تمرین، کارایی شناختی، بازگشت‌پذیری)، استخراج شد. یافته‌های پژوهش حاکی از آن بود که اولین و مهم‌ترین شاخص تأثیرگذار بر توسعه استعدادیابی رزمی کاران با تأکید بر عوامل روان شناختی، خودکارآمدی بود. این شاخص از مؤلفه‌هایی نظیر رفع موانع ورزشی و انگیزش ورزشی تشکیل شد. گویه‌های ۲۹ تا ۳۸ پرسشنامه به سنجش این عامل پرداختند. گویه‌هایی مانند "توانایی شرکت در تمرینات در هر شرایط روحی (مانند افسردگی، اضطراب و ...)"، "توانایی شرکت در تمرینات حتی در زمان خستگی مفرط"، "داشتن انگیزه کافی برای شروع فعالیت‌های ورزشی حتی بعد از یک وقفه طولانی"، و ... از گویه‌های این شاخص است. به لحاظ اولویت‌بندی بر مبنای میانگین عامل‌ها، این عامل در اولویت اول از دیدگاه پاسخ‌دهندگان قرار گرفت.

این یافته با نتایج کامکاری و همکاران (۱۳۹۰)، دونکاستر و همکاران (۲۰۲۰)، همراستا می‌باشد. کامکاری و همکاران (۱۳۹۰)، در تحقیقی با عنوان بررسی نیمرخ هوشی شطرنج بازان نخبه در راستای استعدادیابی کمیته پژوهش فدراسیون شطرنج، مهارت‌های روانی را از جمله مهم‌ترین عوامل تأثیرگذار بر نیمرخ هوشی شطرنج بازان نخبه عنوان کرد. دونکاستر و همکاران (۲۰۲۰)، در تحقیقی با عنوان ارزیابی عوامل فراتر از ویژگی‌های فیزیکی در شناسایی و توسعه استعدادها، به این نتیجه رسیدند که عوامل اجتماعی و روانی ممکن است تأثیر بیشتری بر حضور اثر نسبی سن در محیط‌های ورزشی داشته باشند که ترجیح می‌دهند ویژگی‌های فنی و ادراکی - شناختی را در برنامه‌های توسعه استعداد خود در نظر بگیرند.

نتیجه پژوهش حاضر، در مقابل با پژوهش ایوارسون و همکاران (۲۰۲۰)، همراستا نمی‌باشد. وی در پژوهشی با عنوان عوامل روانشناختی و عملکرد آینده بازیکنان فوتبال، دریافت که عوامل روانی تأثیرات ناچیزی بر عملکرد آینده در فوتبال دارد.

خودکارآمدی اثرات مختلفی بر ابعاد روحی و روانی و رفتار فرد دارد. در هنگام رویارویی با رویدادهای نامطلوب و استرس‌زا، افرادی که خودکارآمدی بالایی دارند و می‌توانند بر اندیشه خودکنترل داشته باشند، پایداری بیشتری از خود نشان می‌دهند و تفکرات منفی درباره خود و توانایی خود را نمی‌پذیرند (صدیق، ۱۳۹۳). در مبنای نظریه اجتماعی - شناختی بندورا، عنوان شده است که افراد با سطوح بالای خودکارآمدی در مقایسه با افراد دارای خودکارآمدی کمتر، در مقابل برانگیختگی‌های هیجانی شدید و اضطراب، کمتر آسیب‌پذیر هستند (بندورا، ۱۹۹۹ و ۲۰۰۱). بنابراین بر اساس نظریه بندورا می‌توان این احتمال را مطرح کرد که خودکارآمدی ورزشی به ورزشکار کمک می‌کند تا در جریان مسابقه با تکیه بر احساسات بهتر بتواند از ظرفیت‌ها و توانمندی‌های خود برای به کارگیری فنون و مهارت‌های ورزشی استفاده کند در نتیجه این وضعیت، از یک سو اعتماد بنفس ورزشکار افزایش می‌یابد و از سوی دیگر کمتر تحت تأثیر اضطراب رقابتی (اضطراب شناختی و بدنی) قرار می‌گیرد (کیوولا^۱ و همکاران، ۲۰۰۰). به عبارت دیگر خودکارآمدی ورزشی از طریق ارزیابی مثبت نشانه‌های مرتبط با اضطراب تجربه شده از سوی بازیکن، به ورزشکار کمک می‌کند تا اضطراب را کنترل شدنی بداند و بتواند با آن بهتر مقابله کند (روبازا و بورتولی^۲، ۲۰۰۷؛ یورسین و اریکسن^۴، ۲۰۰۴). در هنگام رویارویی با رویدادهای نامطلوب و استرس‌زا، افرادی که خودکارآمدی بالایی

¹ Bandura

² Koivula

³ Robazza & Bortoli

⁴ Ursin, H., Eriksen

دارند و می‌توانند بر اندیشه خود کنترل داشته باشند، پایداری بیشتری از خود نشان می‌دهند و تفکرات منفی درباره خود و توانایی خود را نمی‌پذیرند (اوزر و باندورا^۱، ۱۹۹۰). ورزشکاران با خودکارآمدی ورزشی بالا از طریق ارزیابی مثبت نشانه‌های مرتبط با اضطراب تجربه شده، به خود کمک می‌کند تا اضطراب را کنترل شدنی بداند و بتواند با آن بهتر مقابله کند (رو باز و بورتولی، ۲۰۰۷؛ یورسین و اریکسن، ۲۰۰۴).

نتایج پژوهش حاضر نشان داد "مهارت‌های شناختی"، دومین شاخص کلی تأثیرگذار بر توسعه استعدادیابی رزمی کاران با تأکید بر عوامل روان شناختی از لحاظ میزان اهمیت بود. این شاخص از مؤلفه‌هایی نظیر تمرکز، تصویرسازی، تمرین ذهنی، بازیافت تمرکز تشکیل شده است. گویه های ۳۹ تا ۵۲ پرسشنامه به سنجش این عامل پرداختند. گویه هایی مانند "تصور کردن بهترین عملکرد خود در هنگام تصویرسازی"، "تمرین شرایط بحرانی مسابقه در ذهن"، "بازیابی خود در هنگام مواجه شدن با مشکلات در تمرین و رقابت"، "داشتن حس حرکت در زمان تصویر سازی ذهنی"، و ... از گویه های این شاخص است. به لحاظ اولویت‌بندی بر مبنای میانگین عامل‌ها، این عامل در اولویت دوم از دیدگاه پاسخ‌دهندگان قرار گرفت. این نتایج حاکی از تأثیر زیاد مهارت‌های شناختی در توسعه استعدادیابی رزمی کاران می‌باشد که در تحقیقاتی از جمله عابدی (۱۳۹۹)، عمادی (۱۳۹۲)، داودی (۱۳۹۱)، نوحی (۱۳۹۰)، خلجی (۱۳۹۱)، مورد تأیید قرار گرفته‌اند.

عابدی (۱۳۹۹)، در مطالعه‌ای با عنوان استعدادیابی در هندبال با تأکید بر پارامترهای بیومکانیکی، آنتروپومتریکی، فیزیولوژیکی و روانی، ویژگی‌های انگیزش و تصویر سازی ذهنی هندبالیست‌های نخبه را از سایر پارامترهای اندازه گیری شده برجسته‌تر گزارش کرد. عمادی (۱۳۹۲)، در تحقیق خود، عوامل روانشناختی را از جمله شاخص‌های استعدادیابی جانبازان و معلولین جسمی حرکتی در رشته والیبال نشسته، عنوان کرد. یافته‌های پژوهش داودی (۱۳۹۱)، نشان داد شاخص‌های روانشناختی از جمله مهم‌ترین شاخص‌های استعدادیابی در ورزش کاراته ایران از دیدگاه مربیان و ورزشکاران نخبه کاراته ایران، می‌باشد. نوحی (۱۳۹۰)، در تحقیقی با عنوان بررسی و معرفی شاخص‌های استعدادیابی در ورزش‌های رزمی از دیدگاه مربیان و روسای هیأت‌ها و ارائه الگو، تمرکز را از جمله شاخص‌های روانی - اجتماعی استعدادیابی در ورزش‌های رزمی عنوان کرد. خلجی (۱۳۹۱)، شایستگی‌های شناختی را به عنوان یکی از عوامل روانی حرکتی در پرورش استعدادیابی ورزشی، عنوان کرد

مهارت‌های شناختی یکی از مهمترین عوامل پیش بینی کننده موفقیت در بسیاری از جنبه‌های مهم زندگی از جمله تحصیلات دانشگاهی و موفقیت‌های اجتماعی هستند. مهارت‌های شناختی، شامل اطلاعاتی در مورد ارزشها، نگرش‌ها و فعالیت‌ها هستند (هکمن^۲، ۲۰۱۱). این مهارت‌ها همچنین در دنیای ورزش از اهمیت بسزایی برخوردار هستند، امروزه در دنیای ورزش، عواملی همچون استراتژی‌ها و توانایی‌های جسمانی و مهارت‌های تخصصی به تنهایی عامل موفقیت افراد ورزشکار نیستند و چه بسا ورزشکارانی که در زمان تمرین بهترین عملکرد از خود نشان می‌دهند اما در زمان مسابقه و رقابت و رویارویی با حریفان، تماشاگران و رسانه‌ها عملکرد آنها ضعیف می‌شود (برنستاین^۳، ۱۹۹۷). بنابراین آموزش مهارت‌های حرکتی در تمامی سطوح اعم از مبتدی تا ماهر از فرآیند طولانی و اغلب دشوار اکتساب ناشی می‌شود، از این رو کسانی که با نظام تعلیم و تربیت به طور خاص آموزش مهارت‌های حرکتی سر و کار دارند باید فرایند در آموزش و راهبردهای مؤثر بر آن آگاهی کافی داشته باشند (رهاوی و همکاران، ۱۳۹۶).

طبق یافته‌های پژوهش حاضر سومین مؤلفه تأثیرگذار بر توسعه استعدادیابی رزمی کاران با تأکید بر عوامل روان شناختی از لحاظ میزان اهمیت، "انگیزه پیشرفت" بود. مؤلفه‌هایی مانند موفقیت، گروه‌گرایی، آمادگی، تخلیه انرژی، از

¹ Ozer & Bandura

² Heckman

³ Bernstein

عوامل تشکیل دهنده شاخص مذکور می‌باشد. گویه های ۱۴ تا ۲۸ پرسشنامه به سنجش این عامل پرداختند. گویه هایی مانند "علاقه به داشتن تناسب اندام"، "علاقه به خلاصی از تنیدگی"، "علاقه به پیروزی در تمرین و مسابقه"، "علاقه به انجام کار گروهی" و ... از گویه های این شاخص است. به لحاظ اولویت بندی بر مبنای میانگین عامل ها، این عامل در اولویت سوم از دیدگاه پاسخ دهندگان قرار گرفت.

نتیجه پژوهش حاضر با پژوهش های کجباف نژاد (۱۳۹۶)، نوحی (۱۳۹۰)، همراسا می‌باشد. کجباف نژاد (۱۳۹۶)، در تحقیق خود، انگیزه پیشرفت را به عنوان یکی از شاخص های استعدادیابی روان شناختی ورزشکاران، برشمرد. نوحی (۱۳۹۰)، در تحقیقی با عنوان بررسی و معرفی شاخص های استعدادیابی در ورزش های رزمی از دیدگاه مربیان و روسای هیأتها و ارائه الگو، میل به پیشرفت را از جمله شاخص های روانی - اجتماعی استعدادیابی در ورزش های رزمی عنوان کرد.

به نظر می‌رسد وجود هم تیمی ها و محیط انگیزشی که می‌تواند بعد رقابتی یا همکاری را در آنها ایجاد کند، باعث افزایش انگیزش موفقیت ورزشکاران شود. علاوه بر این با توجه به تئوری تقویت که به اسکینر و همکارانش نسبت داده شده است، انگیزش درونی نفی شده و رفتار را متأثر از گذشته و محیط بر اقدامات آینده تحلیل می‌نماید. در تئوری گروه هنجار در صورتی انسان برای عملکرد بهتر برانگیخته می‌شود که هم گروه های وی آن را تأیید و تسهیل کنند. در اکثر موارد پویایی گروه های رسمی به یکپارچگی گروهی، پیدایش هنجارهای گروهی و همنوایی اعضای گروه نسبت به آن هنجارها منتهی می‌گردد (بلینوا^۱ و همکاران، ۲۰۲۰).

به طور کلی در نظریه انگیزش پیشرفت، علاوه بر گرایش های شخصیتی، (انگیزه موفقیت - اجتناب از شکست) عوامل موقعیتی نیز دخالت دارند. در این نظریه، گرایش به رفتار را با رابطه رفتار = انتظارات × ارزش مشوق بیان می‌کنند. رقابت جویی از جمله محرک های محیطی می‌باشد (تابع عوامل بیرونی است)، که غالباً در افراد موفق نیز یافت می‌شود. برخورداری از این خصوصیت، فرد را در مقایسه با دیگران مصمم تر، از اعتماد به نفس بالاتر و پشتکار بیشتری برخوردار می‌کند (دیلن^۲ و همکاران، ۲۰۱۸). با توجه به اینکه یکی از عوامل بسیار مهم تأثیرگذار بر اجرای ورزشی افراد عوامل محیطی از جمله رقابت با سایرین می‌باشد، به نظر می‌رسد این اصل به طور کلی در ورزش قهرمانی بخصوص تیمی از اهمیت زیادی برخوردار باشد. تقویت این حس در ورزشکاران می‌تواند انگیزه آنها جهت شرکت منظم در تمرینات، قهرمانی و افزایش فعالیت های ورزشی در عموم را افزایش دهد. همانطور که ممکن است افراد وظیفه گرا یا خودگرا باشند، فضای آموزش و تمرین نیز ممکن است وظیفه گرا و خودگرا باشد. احتمال دارد فضای انگیزشی خودگرا یا رقابتی، با تأکیدی که در آن بر مقایسه اجتماعی می‌شود، باعث تقویت یا کاهش حس رقابت جویی در ورزشکاران می‌شود. علاوه بر این در تمرینات رشته های رزمی، تأکید بیشتر مربیان و گرایش انگیزشی آنها به سمت عملکردگرایی سوق دارد. بنابراین بنظر می‌رسد می‌توان این مهم را از عوامل کمتر بودن میانگین نمرات رقابت جویی انگیزش پیشرفت این ورزشکاران نسبت به سایر رشته های ورزشی نسبت داد (ایلانوا و کوروستلیو^۳، ۲۰۱۹).

مهارت های روانشناختی پایه، یکی دیگر از شاخص های تأثیرگذار بر توسعه استعدادیابی رزمی کاران با تأکید بر عوامل روان شناختی بود. این شاخص، چهارمین شاخص تأثیرگذار بر توسعه استعدادیابی رزمی کاران با تأکید بر عوامل روان شناختی بود. مؤلفه هایی نظیر تعهد و هدف گزینی، از عوامل تشکیل دهنده شاخص مذکور می‌باشد. گویه های ۵۳ تا ۵۹ پرسشنامه به سنجش این عامل پرداختند. گویه هایی از قبیل "صرف نظر کردن از علایق و

¹ Blynova

² Deelen

³ Ivanova & Korostelev

سلايق در زندگي در جهت پيشرفت در ورزش"، "مصمم بودن به تسليم نشدن در ورزش"، "انتخاب هدف‌هاي دشوار اما دست يافتني"، ... از گويه هاي اين شاخص است. به لحاظ اولويت‌بندی بر مبنای میانگین عامل‌ها، این عامل در اولویت چهارم از دیدگاه پاسخ‌دهندگان قرار گرفت.

این یافته با نتایج نوحی (۱۳۹۰)، همسو است. نوحی (۱۳۹۰)، در تحقیقی با عنوان بررسی و معرفی شاخص‌های استعدادیابی در ورزش‌های رزمی از دیدگاه مربیان و روسای هیأت‌ها و ارائه الگو، تعهد را از جمله شاخص‌های روانی - اجتماعی استعدادیابی در ورزش‌های رزمی عنوان کرد.

از جمله ابعاد مهارت‌های روانشناختی پایه، تعهد ورزشی است. تعهد ورزشی یکی از ابعاد رفتاری فرد است که با خودکارآمدی ارتباط دارد و افرادی که خودکارآمدی بالایی دارند، تداوم و ماندگاری آنها در فعالیت‌های مختلف بیشتر است و از قدرت صبر و تحمل بیشتری برخوردار هستند و بر رفتار و احساسات و هیجانات خودکنترل بیشتری دارند (صدیق، ۱۳۹۳). تعهد ورزشی یک حالت روانشناختی است که تمایل و تصمیم فرد برای تداوم مشارکت در ورزش را نشان می‌دهد. اگر انگیزه به عنوان کلید آغاز هر کار و فعالیتی در نظر گرفته شود، تعهد، حالت ادامه و روند پایداری آن را نشان می‌دهد (میر حسینی و همکاران، ۱۳۹۱). شرکت در رشته‌های ورزشی و خصوصاً کسب موفقیت در رشته‌های مختلف انگیزه قوی در فرد ایجاد می‌کند که به تداوم شرکت در آن رشته ورزشی بپردازد و در نتیجه این به بالا رفتن تعهد ورزشی وی کمک می‌کند. انگیزش، عامل فعال ساز رفتار انسان است و ازجمله عواملی است که می‌تواند در میزان موفقیت تأثیر بسزایی داشته باشد (سیف، ۱۳۹۵). انگیزش با گستره‌ای از فرآیندهای شناختی، فراشناختی و عاطفی سروکار دارد که آغاز و ادامه فعالیت را تسهیل نموده و به درگیری طولانی مدت با موضوع یادگیری و صرف وقت در فعالیت‌های یادگیری و ورزشی کمک می‌کند. شرکت در رشته‌های ورزشی مختلف و تمرین زیاد موجب موفقیت در این رشته‌ها می‌شود و یکی از انگیزه‌های درونی که موجب تلاش بیشتر انسان در زمینه‌های مختلف آموزشی و ورزشی می‌شود، کسب موفقیت و پیشرفت است؛ بنابراین پیشرفت در رشته‌های ورزشی و کسب موفقیت موجب انگیزه بیشتر افراد برای شرکت در فعالیت‌های ورزشی و رشته‌های ورزشی مختلف می‌شود (سانچز^۱ و همکاران، ۲۰۱۹).

هدف‌گزینی، از دیگر مؤلفه‌های شاخص مهارت‌های روانشناختی پایه است. لاک (۱۹۶۸)، در نظریه‌ای تحت عنوان نظریه هدف‌گزینی بیان کرد که اهداف تنظیم‌کننده اعمال انسان هستند و اهداف ویژه و چالش برانگیز باعث عملکرد بهتری نسبت به شرایط بدون هدف یا اهداف کلی می‌شود (به نقل از کونتوس^۲ و همکاران، ۲۰۱۹). همچنین بر اساس اظهارات لاک و لاتهام (۲۰۰۲)، اهداف توجه فرد را به سوی رفتار مرتبط با هدف هدایت و از رفتار غیر مرتبط با هدف بازمی‌دارد، همچنین اهداف به فرد انرژی داده و تلاش او را به سوی هدف بیشتر می‌کند و از طریق پیروی از راهبردهای مشخص شده بر اجرا اثر می‌گذارد. در ادامه برتون (۱۹۹۲)، در رابطه با کارکردهای روانی هدف‌گزینی بیان کرد که اهداف از طریق اثر بر اعتماد به نفس، تمرکز و اضطراب به صورت غیرمستقیم بر عملکرد تأثیر می‌گذارد (به نقل از گاد^۳ و همکاران، ۲۰۱۹).

از دیگر مؤلفه‌های شناخته‌شده تأثیرگذار بر توسعه استعدادیابی رزمی کاران با تأکید بر عوامل روان شناختی، مهارت‌های روان‌تنی بود. مهارت‌های روان‌تنی از مؤلفه‌هایی نظیر واکنش به استرس، آرام‌سازی، کنترل ترس، نیروبخشی تشکیل شده است. گویه‌های ۱ تا ۱۳ پرسشنامه به سنجش این عامل پرداختند. گویه‌هایی مانند "توانایی آرام کردن خود در جهت افزایش انرژی درونی در هنگام رقابت"، "عملکرد مشابه در تمرین و مسابقات"، "توانایی

¹ Sánchez

² Kontos

³ Gade

کاهش آگاهانه تنش عضلانی در هنگام مسابقه"، "حضور در رقابت و تمرین حتی بدون ترس از عوامل استرس زا" و ... از گویه های این شاخص است. به لحاظ اولویت بندی بر مبنای میانگین عامل ها، این عامل در اولویت پنجم از دیدگاه پاسخ دهندگان قرار گرفت.

نتیجه پژوهش حاضر با پژوهش های کجباف نژاد (۱۳۹۶)، همراهی می باشد. کجباف نژاد (۱۳۹۶)، در تحقیقی با عنوان عنوان شناسایی و پیش بینی شاخص های استعدادیابی روان شناختی ورزشکاران با روش تحلیل عوامل، مهارت های روانی را به عنوان یکی از شاخص های استعدادیابی روان شناختی ورزشکاران، معرفی کرد.

قاسمی و مدبری (۱۳۹۴)، در پژوهشی که روی ورزشکاران تیراندازی انجام دادند. اعلام کردند تمرین مهارت های ذهنی روی تعدادی از مؤلفه های استحکام ذهنی (کنترل احساسات، تعهد، اعتماد به تواناییهای خود و اعتماد میان فردی و مبارزه طلبی) تأثیر معناداری داشته است. از آنجایی که میان مهارت های ذهنی و مؤلفه های استحکام ذهنی شباهت وجود دارد. احتمالاً با تمرین مهارت های ذهنی، مؤلفه های استحکام ذهنی و در نهایت، استحکام ذهنی کل افزایش می یابد. پیشرفت مهارت های روانی، تأثیر مثبتی روی کسب موفقیت دارد و تمرین برای بهبود این مهارت ها، بهتر است قسمتی از برنامه تمرینی ورزشکاران باشد (چراغ بیرجندی و همکاران، ۱۳۹۰).

آخرین شاخص کلی تأثیرگذار بر مدل توسعه استعدادیابی رزمی کاران با تأکید بر عوامل روان شناختی، اعتماد به نفس بود. مؤلفه های مهارت بدنی و تمرین، کارایی شناختی، بازگشت پذیری، شاخص اعتماد به نفس را تشکیل می دهند. گویه های ۶۰ تا ۷۱ پرسشنامه به سنجش این شاخص پرداختند.

عبارت هایی همچون، "تقویت روانی خود در تمرینات و مسابقات"، "بالا بردن توانایی و عملکرد خود در مهارت ها"، "تلاش در جهت بهتر بودن نسبت به هم تیمی ها"، و ... از سؤالات این شاخص است.

این یافته با نتایج نوحی (۱۳۹۰)، همسو است. نوحی (۱۳۹۰)، در تحقیقی با عنوان بررسی و معرفی شاخص های استعدادیابی در ورزش های رزمی از دیدگاه مربیان و روسای هیأتها و ارائه الگو، اعتماد به نفس را از جمله شاخص های روانی - اجتماعی استعدادیابی در ورزش های رزمی عنوان کرد.

در همین رابطه، سولیار^۱ و همکاران (۲۰۱۹)، با بررسی جنبه های اعتماد به نفس در بین جوانان شرکت کننده در فعالیت های ورزشی، دریافتند که این افراد، دارای سطح بالایی از اعتماد به نفس بوده، و هیچ تفاوت معناداری بین ورزشکاران و غیر ورزشکاران مشاهده نشد، اگرچه افراد ورزشکار، به نتایج بهتری دست یافتند. همچنین، ارتباط معناداری بین عزت نفس و خودکارآمدی در ورزشکاران وجود داشته و با توجه به سن این افراد، هیچ تفاوت معناداری در جنبه های اعتماد به نفس یافت نشد. هارت^۲ و همکاران (۲۰۱۹)، نیز با بررسی رابطه بین اعتماد به نفس و انگیزش دانش آموزان دبیرستانی شرکت کننده در مسابقات ورزشی مدرسه، دریافتند که بین ویژگیهای جمعیت شناختی و اعتماد به نفس و سطوح انگیزش رابطه وجود دارد. در حالی که در سطوح اعتماد به نفس به لحاظ جنسیت با اعتماد به نفس درونی و بیرونی نوع ورزش دبیرستان تفاوت وجود دارد، بین سن و نوع ورزش تفاوتی یافت نشد. همچنین رابطه معناداری بین زیر مقیاس های بدون انگیزش، انگیزش درونی و انگیزش بیرونی وجود داشته و هیچ رابطه معناداری با سایر متغیرهای مستقل مانند جنسیت، نوع ورزش و سن وجود ندارد. در نهایت، ساری^۳ و همکاران (۲۰۲۰)، در پژوهشی با عنوان آیا اعتماد به نفس با انگیزش در ارتباط است؟ به بررسی بازیکنان حاکی پرداخته و به این نتیجه رسیدند که اعتماد به نفس به شکل مثبت و معناداری با انگیزش درونی برای دانستن و انجام کارها، نظم و انضباط بیرونی، هویتیابی و درون یابی در ارتباط است. بنابراین، می توان گفت زمانی که

¹ Soulliard

² Hart

³ Sari

ورزشکاران از اعتماد به نفس بالایی برخوردار بوده و به توانایی‌های خود باور داشته، انگیزه آنها برای تمرین و انجام فعالیت‌های ورزشی افزایش می‌یابد. با توجه به یافته پژوهش و سایر پژوهش‌ها می‌توان دریافت که انواع اعتماد به نفس ورزشی و مؤلفه‌های آن از دید نمونه موردبررسی از اهمیت بالایی برخوردار بوده و همچنین، مشخص شد که در بین مؤلفه‌های آن، مؤلفه کارایی شناختی از دید این افراد در اولویت اول قرار داشته بدان معنا که آنها به گویه‌هایی همچون حفظ تمرکز ذهنی در سرتاسر مسابقه، اتخاذ تصمیمات حیاتی در طول مسابقه، به کار بستن تدابیر موردنیاز برای کسب پیروزی در مسابقه، به کار گرفتن تمرکز ذهنی موردنیاز برای اجرای موفقیت آمیز در حین مسابقه و مسلط بودن بر اعصاب جهت جلوگیری از آسیب به عملکرد بیشتر اهمیت داده و مؤلفه قابل انعطاف در اولویت آخر آنان قرار داشته بدان معنا که گویه‌هایی مانند پشت سر گذاشتن اجرای ضعیف خود و اجرای راحت مهارت‌های بعدی، به دست آوردن مجدد تمرکز ذهنی خود پس از یک خطا در اجرا، غلبه کردن بر تردید خود بعد از یک اجرای ضعیف و بازگشت موفقیت آمیز به اجرای خود پس از غلبه بر مشکلات و چالش‌ها در اولویت آخر آنان قرار داشته که با توجه به اهمیت این گویه‌ها در عملکرد افراد نیاز به اتخاذ تدابیر مناسب در این راستا می‌باشد.

منابع

- ابراهیم، خسرو. حالجی، محسن (۱۳۸۳)، آشنایی با مبانی نظری و فرآیند استعدادیابی ورزشی. انتشارات بامداد کتاب.
- ادوی، فریده (۱۳۹۰)، لزوم بهره‌گیری از فرآیندهای استعدادیابی کشورهای پیشرفته در ورزش کشور، اولین همایش ملی استعدادیابی ورزشی (۲۷ مهر ۱۳۹۰)، تهران، سازمان بسیج ورزش.
- باسره، محمد. دوستی، مرتضی و فرزانه، فرزانه (۱۳۹۵)، تدوین مدل استعدادیابی والیبال در ایران، مطالعات مدیریت ورزشی، شماره ۳۷، ص ۵۷-۸۸.
- حاج رسولی؛ مسعود، (۱۳۸۵)، روانشناسی کاربردی ورزش، تهران، انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی واحد اسلامشهر.
- حیدرزاده جزی، بهزاد (۱۳۹۸)، استعدادیابی ورزشی در عصر حاضر، همایش ملی تربیت بدنی، تغذیه و طب ورزشی، مشهد.
- چراغ بیرجندی، کاظم؛ چراغ بیرجندی، صادق (۱۳۹۰)، تحلیل مهارت‌های روانی والیبالیست‌های اعزامی به مسابقات دانشجویان سراسر کشور، پژوهشنامه علوم ورزشی، پژوهشنامه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی، سال هفتم، شماره سیزدهم، بهار و تابستان، صفحات ۲۶-۱۵.
- خسروی زاده، اسفندیار. خسروی زاده، علی (۱۳۹۴)، استعدادیابی در ورزش، چاپ اول، انتشارات سمت.
- خلجی، حسن، (۱۳۹۱)، پرورش استعداد ورزشی (نقش و جایگاه عوامل روانی حرکتی در استعدادیابی ورزشی)، دومین همایش ملی استعدادیابی ورزشی، تهران.
- درویشی، ابوالفضل (۱۳۹۸)، طراحی مدل‌های استعدادیابی و استعدادپروری فوتبال ایران، رساله دکتری در رشته مدیریت ورزشی (مدیریت راهبردی در سازمان‌های ورزشی)، دانشگاه مازندران.
- رضاسلطانی، نجمه؛ وحدانی، محسن (۱۳۹۲)، تحلیل عوامل مؤثر بر جذب نوجوانان و نونهالان در مدارس فوتبال، پژوهشنامه اقتصاد و بازاریابی ورزش، دوره ۲، شماره ۶، صفحات ۱۲۰-۱۰۷.
- رمضانی، علیرضا؛ آزمون، جواد؛ اسداللهی، جاسم (۱۳۹۱)، مقایسه دیدگاه مربیان شنا و متخصصان تربیت بدنی در خصوص شاخص‌های استعدادیابی شنای استقامتی. پژوهش‌های کاربردی مدیریت و علوم زیستی در ورزش، شماره ۳، صفحات ۶۵-۷۳.
- زارعی بیدسرخ، علی (۱۳۹۸)، تدوین الگوی استعدادیابی در رشته بسکتبال، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، مرکز

تحصیلات تکمیلی، گروه تربیت بدنی.

دوستداری، سجاده؛ اشرف گنجوی، فریده؛ سهیلی، بهزاد (۱۳۹۴)، بررسی مشکلات استعدادیابی فوتبال. نشریه مدیریت ورزشی، دوره ۷، شماره ۴، صفحات ۶۳۵-۶۲۱.

رهاوی عزآبادی، رزا، صادقیان شاهی، محمدرضا، رضایی، الهام (۱۳۹۶)، تأثیر آموزش راهبردهای یادگیری و دشواری تصمیم بر میزان دقت ضرب فورهند تاپ اس یو تنی روی میز مطالعات روانشناسی ورزشی، شماره ۴۰، صص: ۹۲-۱۱.

داودی، علیرضا (۱۳۹۱)، ارزیابی شاخص‌های استعدادیابی در ورزش کاراته ایران از دیدگاه مربیان و ورزشکاران نخبه کاراته ایران، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی

سیف، علی اکبر (۱۳۹۵)، روانشناسی پرورشی و روانشناسی یادگیری. تهران: نشر دوران.
سلمان، زهرا؛ امینی، حجت اله (۱۳۹۵)، بررسی متغیرهای شناختی، انگیزشی و شخصیتی به عنوان پیش‌بین‌های بروز استعدادهای ورزشی در نوجوانان ۱۵-۱۸ ساله، پژوهشنامه مدیریت و رفتار حرکتی، دوره ۱۲، شماره ۲۳ - شماره پیاپی ۲۳، صفحات ۸۲-۶۵.

شهبازی، سهیلا قبادی، یگانه و نظری، فرهاد (۱۳۹۳)، استعدادیابی در ورزش (از اصول تا کاربرد). تهران: انتشارات توپ.

صادقی، حیدر (۱۳۹۱)، استعداد ورزشی از منظر بیومکانیک، کتابچه دومین همایش ملی استعدادیابی ورزشی. صدیق، صفورا (۱۳۹۳)، واقعیت درمانی گروهی بر چاقی و اضافه وزن، خودکارآمدی وزن و عزت نفس زنان چاق و دارای اضافه وزن، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه فردوسی مشهد.
عابدی، علیرضا (۱۳۹۹)، استعدادیابی در هندبال با تأکید بر پارامترهای بیومکانیکی، آنتروپومتریکی، فیزیولوژیکی و روانی، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی.

عمادی، حمیدرضا (۱۳۹۲)، تدوین شاخص‌های استعدادیابی جانبازان و معلولین جسمی حرکتی در رشته والیبال نشسته از دیدگاه کارشناسان، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید چمران اهواز، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی

قاسمی، عبدالله؛ مدبری، بهنام (۱۳۹۴)، تأثیر هشت هفته تمرین مهارت های روانی بر سخت کوشی روانی تیراندازان نخبه، مطالعات روانشناسی ورزشی، شماره ۱۲، صفحات: ۷۲-۵۹.

کامکاری، کامبیز؛ شکرزاده، شهره؛ نوایی، شیرین؛ ابراهیم زاده، محمدنقی (۱۳۹۰)، بررسی نیمرخ هوشی شطرنج بازان نخبه در راستای استعدادیابی کمیته پژوهش فدراسیون شطرنج،

کجباف نژاد، هادی (۱۳۹۶)، شناسایی و پیش بینی شاخص های استعدادیابی روان شناختی ورزشکاران با روش تحلیل عوامل، مطالعات روانشناسی ورزشی، دوره ۲، شماره ۴ - شماره پیاپی ۴، صفحات ۴۶-۳۹

محمدی، بنفشه (۱۳۹۱)، استعداد یابی ورزشی . چاپ اول، نشر علم و حرکت.
میرحسینی، محمدعلی، هادوی، فریده، مظفری، امیر احمد (۱۳۹۱)، روایی و پایایی مدل تعهد ورزشی در میان دانشجویان ورزشکار. نشریه مدیریت ورزشی، دوره ۴، شماره ۱۵، صفحات ۱۰۵-۱۲۱.

میرتاش، علی محمد (۱۳۸۵)، تدوین شاخصهای استعدادیابی در رشته هندبال، طرح پژوهشی، پژوهشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی

نصیری، مهران؛ اشرف گنجویی، فریده؛ امیرتاش، عبدالرضا؛ سجادی هزاوه، حمید (۱۳۹۸)، بررسی شاخص‌های

- استعدادیابی فوتبال از دیدگاه مدرسان ایرانی کنفدراسیون فوتبال آسیا (AFC)، فصلنامه مدیریت و توسعه ورزش، دوره ۷، شماره ۲ - شماره پیاپی ۱۴، صفحات ۳۶-۱۹.
- نوری، محمدحسین (۱۳۹۶)، طراحی، پایایی سنجی و اعتباریابی الگوی هوشمند استعدادیابی ورزشی بر اساس شاخص های اصلی متغیرهای آنتروپومتریک، بیومکانیکی، روانشناختی، فیزیولوژیکی و مهارتی بر پایه منطق فازی در رشته های ورزشی منتخب، رساله دکتری تخصصی، دانشگاه خوارزمی، پردیس بین الملل
- نوحی، محمد (۱۳۹۰)، بررسی و معرفی شاخص های استعدادیابی در ورزش های رزمی از دیدگاه مربیان و روسای هیأتها و ارائه الگو، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی.
- نوری، محمد حسین. صادقی، حیدر (۱۳۹۷)، مروری بر مطالعات استعدادیابی ورزشی، نشریه مدیریت ورزشی، دوره ۱۰، شماره ۲، ص ۳۸۷-۴۰۰.
- نعمتی، نکتم. آیرم، مهدیه و رمضی، جواد (۱۳۹۴)، مدیریت ورزش کودکان و نوجوانان، تهران: انتشارات فرهیختگان دانشگاه.
- نوری، محمد حسین. صادقی، حیدر (۱۳۹۷)، مروری بر مطالعات استعدادیابی ورزشی، نشریه مدیریت ورزشی، دوره ۱۰، شماره ۲، ص ۳۸-۴۰۰.
- نیکنام، علیرضا (۱۳۹۸)، مدل توسعه بلند مدت ورزشکار (LTAD)، فصلنامه رشد آموزش تربیت بدنی، پیاپی ۶۷، صفحات ۴۰-۶۱.
- وزینی طاهر، امیر؛ شهبازی، مهدی؛ باقرزاده، فضل الله (۱۳۹۰)، کاربرد رویکرد چندمتغیره در استعدادیابی بازیکنان فوتبال زیر ۱۶ سال. نشریه رشد و یادگیری حرکتی، شماره ۷، صص ۱۲۸-۱۰۳.
- هادوی، فریده. (۱۳۸۷)، استعدادیابی ۱۵ رشته ورزشی با دیدگاه مدیریتی و ارائه الگوی کاربردی. سخنرانی در دومین کنگره علمی ورزشی دانشگاه های آسیا، ۲۸ و ۲۹ آذر ۱۳۸۰، دانشگاه تربیت مدرس، صفحات ۴۵-۳۴.
- هیئت وجدانی، رضا (۱۳۹۹)، شناسایی عوامل مؤثر برای استعدادیابی مناسب در ورزش دوومیدانی در کشور ایران، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه صنعتی ارومیه، دانشکده فناوری های صنعتی
- Bandura, A., Barbaranelli, C. V., & Pastorelli, C. (1999). Selfefficacy pathways to childhood depression. *Journal of Personality and Social Psychology*, 76, 258-269. Bandura, A. (2001). Social cognitive theory: an agentic perspective. *Annual Review of Psychology*, 52, PP: 1-26.
- Bergkamp, T. L., Niessen, A. S. M., den Hartigh, R. J., Frencken, W. G., & Meijer, R. R. (2018). Comment on: talent identification in sport: a systematic review. *Sports Medicine*, 48(6), 1517-1519.
- Breitbach, S., Tug, S., & Simon, P. (2014). Conventional and genetic talent identification in sports: will recent developments trace talent?. *Sports Medicine*, 44(11), 1489-1503.
- Bernstein, D. A., Clarke Stewart, A., Roy, E. J., Wickenes, C. D. (1997). *psychology: furth edition*. Boston: Houghton Mifflin Company. Between emotional intelligence and subjective fatigue in university student. *Journal of Psychosomatic Research*, (66): 585-593.
- Blynova, O. Y., Kruglov, K., Semenov, R., Los, A., & Popovych, I. S. (2020). Psychological safety of the learning environment in sports school as a factor of achievement motivation development in young athletes.
- Bloom, B. S. (1985). *Developing talent in young people*. New York. Ballantine Books.
- Brown, Jim. (2001) *Sports talent*, Human Kinetics chapter 4, 11
- Bloomfield, J. (3995). *Talent identification and profiling science and medicine in sport*. Blackwell Science, 45, 401-443.
- Burgess, D. J., & Naughton, G. A. (4030). *Talent development in adolescent team sports: a review*.

- International journal of sports physiology and performance, 5(3), 305-331.
- Cobley, S., Baker, J., & Schorer, J. (2020). Talent identification and development in sport: an introduction to a field of expanding research and practice. In *Talent Identification and Development in Sport* (pp. 1-16). Routledge.
- Chase, W. G., & Simon, H. A. (1953). Perception in chess. *Cognitive psychology*, 2(3), 55-43.
- Deelen, I., Ettema, D., & Kamphuis, C. B. (2018). Sports participation in sport clubs, gyms or public spaces: How users of different sports settings differ in their motivations, goals, and sports frequency. *PloS one*, 13(10), e0205198.
- Durand-Bush, N., & Salmela, J. H. (2004). The development and maintenance of expert athletic performance: Perceptions of world and Olympic champions. *Journal of applied sport psychology*, 32(5), 352-313.
- Doncaster, G., Medina, D., Drobnic, F., Gómez-Díaz, A. J., & Unnithan, V. (2020). Appreciating factors beyond the physical in talent identification and development: insights from the FC Barcelona sporting model. *Frontiers in Sports and Active Living*, 2, 91.
- Ericsson, K. A., & Charness, N. (2010). Expert performance: Its structure and acquisition. *American psychologist*, 29(4), 145..
- Gade, R., & Moeslund, T. B. (2018). Constrained multi-target tracking for team sports activities. *IPSI Transactions on Computer Vision and Applications*, 10(1), 1-11.
- Gayini, A. (2004). The necessity of research on talent identification. *Physical education* 4 (12): 38-41.
- Gould, D., Dieffenbach, K., Moffet, A. (2004). Psychological characteristics and their development in Olympic champions. *J Appl Sport Psychol*, 32 (5): 314- 402
- Hart, H. F., Culvenor, A. G., Guermazi, A., & Crossley, K. M. (2020). Worse knee confidence, fear of movement, psychological readiness to return-to-sport and pain are associated with worse function after ACL reconstruction. *Physical Therapy in Sport*, 41, 1-8.
- Harrington, D. (2009). *Confirmatory factor analysis*. Oxford university press.
- Hauser, L. L. Talent development environments within talent pathways in sports: A scoping review examining functional and dysfunctional environmental factors.
- Hebbelinck M. (2005). Talent identification and development in sport: kin anthropometric issue, *Brazilian Journal of science and movement*; 37-67.
- Heckman, J. J. (2011). Effective child development strategies. *The preK debates: Current controversies and issues*, Paul H.
- Hosey, Geoff, Melfi, Vicky, & Pankhurst, Sheila. (2013). *Zoo animals: behaviour, management, and welfare: Oxford University Press*.
- Humara, M. (2000). Personal selection in athletic programs. *Athletic insight*, 2(2).
- Ivanova, N. L., & Korostelev, A. A. (2019). The impact of competitive approach on students' motivation in sport. *Amazonia investiga*, 8(18), 483-490.
- Ivarsson, A., Kilhage-Persson, A., Martindale, R., Priestley, D., Huijgen, B., Arden, C., & McCall, A. (2020). Psychological factors and future performance of football players: A systematic review with meta-analysis. *Journal of science and medicine in sport*, 23(4), 415-420.
- Johnston, K., Wattie, N., Schorer, J., & Baker, J. (2018). Talent identification in sport: a systematic review. *Sports Medicine*, 48(1), 97-109.
- Jones, M.J., Lavallee, D. (2004). Character development and sportsmanship. *Key Study in Sport Psychology*, 342425-451.
- Kline, P. (2014). *An easy guide to factor analysis*. Routledge.
- Ko, B. (2014). Sports talent identification and selection in Korea. *International Journal of Applied Sports Sciences*, 26(2), 99-111.
- Kopp, A., & Jekauc, D. (2018). The influence of emotional intelligence on performance in competitive sports: a meta-analytical investigation. *Sports*, 6(4), 175.
- Koivula, N., Hassmen, P., and Fallby, J. (2002). Self – esteem and perfectionism in elite athletes:

- effects on competitive anxiety and self –confidence. *Personality and individual Differences*, 32, PP: 865-875.
- Kontos, A. P., Sufrinko, A., Sandel, N., Emami, K., & Collins, M. W. (2019). Sport-related concussion clinical profiles: clinical characteristics, targeted treatments, and preliminary evidence. *Current sports medicine reports*, 18(3), 82-92.
- Lens, W., & Rand, P. (4000). Motivation and cognition: Their role in the development of giftedness. *International handbook of giftedness and talent*, 4, 395-404.
- Martinet, G., Cece, V., Elferink-Gemser, M. T., Faber, I. R., & Decret, J. C. (2018). The prognostic relevance of psychological factors with regard to participation and success in table-tennis. *Journal of Sports Sciences*, 36(23), 2724-2731.
- MacNamara, Á., Button, A., & Collins, D. (4030a). The role of psychological characteristics in facilitating the pathway to elite performance. Part 3: Identifying mental skills and behaviours. *The Sport Psychologist*, 42(3), 54- 15.
- Ozer, E. M., & Bandura, A. (1990). Mechanisms governing empowerment effects: A self-efficacy analysis. *Journal of Personality & Social Psychology*, 58, 472-486.
- Ponomarev, A. V., Popova, N. V., Tropina, L. K., & Popov, A. N. (2020). Realization of sports talent in youngsters in context of sociological analysis. *Teoriya i Praktika Fizicheskoy Kultury*, 2020(5), 20-22.
- Robazza, C., and Bortoli, L. (2007). Perceived impact of anger and anxiety on performance in rugby players. *Psychology of Sport and Exercise*, 8, PP: 875-890.
- Sánchez-Miguel, P. A., Chow, G. M., Sousa, C., Scanlan, T. K., Ponseti, F. J., Scanlan, L., & García-Mas, A. (2019). Adapting the Sport Commitment Questionnaire-2 for Spanish Usage. *Perceptual and motor skills*, 126(2), 267-285.
- Sari, I. (2017). Achievement Motivation in Sports Context. ISSP 14th world Congress, Sevilla
- Shiffrin, R. M. (3991). Attention, automatism, and consciousness. *Scientific approaches to consciousness*, 29-12.
- Soulliard, Z. A., Kauffman, A. A., Fitterman-Harris, H. F., Perry, J. E., & Ross, M. J. (2019). Examining positive body image, sport confidence, flow state, and subjective performance among student athletes and non-athletes. *Body image*, 28, 93-100.
- Thomas, K.T., & Thomas, J.R. (1999). What squirrels in the trees predict about expert athletes. *International journal of sport psychology*, 30, pp.221-234.
- Ursin, H., Eriksen, H. R. (2004). The cognitive activation theory of stress. *Psychoneuroendocrinology*, 29, PP: 567 – 592.
- Veale, J. P, ((Physiological assessment in talent identification within Australian football)). School of Sport and Exercise Science Institute of Sport, Exercise and Active Living. Victoria University. Submitted in fulfilment of the requirements of the degree of Doctor of Philosophy, (2011) 1-260.
- VanYperen, N. W. (4009). Why some make it and others do not: Identifying psychological factors that predict career success in professional adult soccer. *Sport Psychologist*, 45(5). 531.
- Vaeyens R, Lenoir M, Williams AM, Philippaerts RM. (4004). Talent identification and development programs in sport - Current models and future directions. *Sports Med*. 542105–132.
- Wilkinson, S. (2019). Talent Identification and Development. In *Foundations of Sports Coaching* (pp. 198-218). Routledge.
- Woods, Carl T, Raynor, Annette J, Bruce, Lyndell, McDonald, Zane, & Robertson, Sam. (2016). The application of a multi-dimensional assessment approach to talent identification in Australian football. *Journal of sports sciences*, 34(14), pp: 1340-1345.